

# NDUDO CHE CAH DIHVO VO JESUCRISTO, CHECADINO SAN JUAN YAHN DEHTENDUH CHE VA CHE CONAHN

---

**1** <sup>1</sup>Nan libro cuh ne, ndirun ndudo che cah cuande Dendiohs Dihvo vo Jesucristo yahn dehtenduh che a nun va che conahn cava che cah ye che cadino ihyan che ritahno ye ihyan. U Juan, che redin ntiyon yahn Dihvo vo ne, dechuh ye angel yahn ye, te ye che checadino yahn. <sup>2</sup>Dirun yahn nducuahn dehtenduh che Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, te ye che checadino man, ndihcheró man.

<sup>3</sup>Che dirun nan libro cuh ne, a Dendiohs te ye checadino, ne ndah ro yahn ihyan che rahndudo ye man, ihyan che rihnevan ye man, rendevahnevan ye man, te a cochi nino ro che conahn.

*San Juan ne, dirun ye yahn ihyan yahn nduh che ndache yaco*

<sup>4</sup>U Juan ne, dirun yahn nchuhn ihyan yahn nduh che ndache yaco che vate ne yahn yahn Asia. Dendiohs, ihyan min che va ye numacuahn ro man, va che chi ye man, nduco Vaco Ndah yahn ye che ama yudo vederihquentiyan yahn, che rinduco ihyan nan che rihquentiyan ye ne, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne. <sup>5</sup>Namin Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che cuaco nducuahn che rente ye man, che menan vihca ntuche ye van tenahn man, che

tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co nducoyaca rey che vate ye iyehñse man, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne. Ihyan min ne, yahino ye uvo, ne chih ye, chera yun yahn ye cavo vo. Man ne, anduhñeca ndete che nedin dave ye uvo nduco yun yahn ye che nchahco ye nunde yuhn vo. <sup>6</sup>Te ye vederihquentiyon uvo, ne man ne, a ndi vo anduhñeca rey man, anduhñeca chidocuyan man, cava che din vo ntiyon yahn Chida ye, ihyan min che Dendiohs yahn ye. Nahn che dinahn nducoyaca ihyan che rihquentiyon ye, ndeva ye yavenan ye cuahn dama. Cuaco. Tihca co.

<sup>7</sup>Condihche nchuhn. Dihvo vo Jesucristo ne, va che chi ye van man. Nducoyaca ihyan iyehñse ne, ndihchero ye ihyan, nde sahn che chihno se ihyan, ne nducoyaca ye cuaco ye cuahn che ndihchero ye ihyan. Cuaco. Tihca co.

<sup>8</sup>Dihvo vo, ihyan min che ama quenán cuma ye vederihquentiyon ne, tuhca rahn ye: “U che vá numacuahn ro, nde nan canan nde nan cuhñonan. U che va che chí.”

<sup>9</sup>U Juan, che dihno nchuhn che namin rechuhríhn nduco ne man, chenán vo nan ntiyon yahn Dendiohs man, chenán cumo vo vedechahtino che rete Dihvo vo Jesucristo uvo man, quenán preso nan yahn che duche Patmos, yahn che cahndudó ndudo ndah yahn Dendiohs man, che cahndudó yahn Dihvo vo Jesucristo man. <sup>10</sup>Ama ro yahn Dihvo vo ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs u, ne chihneván ama ndudo cuahn vedamé, che ama dito rahn, nduhca che rah trompeta. <sup>11</sup>Rahn tuhca:

—U che vá numacuahn ro, nde nan canan, nde nan cuhñonan. Cuediron nan ama libro dehtenduh che ndihchero, ne cuedechoh yahn ihyan yahn Dendiohs, nduh che ndache yaco, yahn yahn Asia, yan Efeso man, Esmirna man, Pérgamo man, Tiatira man, Sardis man, Filadelfia man, Laodicea man.

<sup>12</sup>Ndaconán che nahn ndihcheró duh che rahn nducó, ne cuahn che ndaconán ne, ndihcheró ndache candelero diyahnguan. <sup>13</sup>Mendahn nan che vatendi candelero chahn ne, ndihcheró ama ihyan che nduhca ihyan min che rinduco ye nducoyaca ihyan. Tino yahn ye ne, riya nde cah ye, ne numa yaco ticua ye quenun ama cinturón diyahnguan. <sup>14</sup>Yudo tin ye ne, cua nduhca cuche man, nduhca ihve man, ne ndutenan ye ne, nduhca ruchiyahn. <sup>15</sup>Cah ye ne, riya nduhca cu cuan che

ca riche riche, ne ndudo ye ne, ama yudo, nduhca che rahco ndin ama ndeh ico. <sup>16</sup>Tah cuaco ye ne, chenán ndache iyon. Chende ye ne, riquendah ama espada che ama cuiyon, ne canduh che o lado. Vaconan ye ne, ama yudo ro nduhca che ro nan yahn cuahn che ama ihno.

<sup>17</sup>Cuahn che ndihcheró ihyan ne, chendavá nan ye, ne chih tahn. Ate nahn tah ye u nduco tah cuaco ye, ne rahn ye ri ye u:

—Hua te vah. U che vá cuahn dama, nde nan canan, nde nan cuihnonan. <sup>18</sup>U che chíh, ate man ne, vá cuahn dama. U che rihquentiyón vederih man, nan chenun tenahn man. <sup>19</sup>Codiron yahn dehtenduh che rendihchero che va man ro cuh man, che cuhnde adiva man. <sup>20</sup>Tuhca conahn yahn ndache iyon che chenán tah cuacó: iyon chahn ne, sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs nduh che ndache yaco, ne candelero che ndache ne, conahn nduh che ndache yaco.

**2** <sup>1</sup>Codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs, che quenán se yaco che va min yan Efeso: “Tuhca rahn Ihyan che chenán ndache iyon tah cuaco ye, ne quechica ye mendahn nan che vatendi nduh che ndache candelero diyahnguan: <sup>2</sup>U devanó nducuahn che redin nchuhn man, devanó nduhca che rechuhrihn ne, redin ne ntiyon man, che quenán cuma ne vedechahtino man, che ama canderino ne ihyan che duhtuno ihyan ye man. Namin devanó che a cah cuihno ne sahn che redin ca se che apóstol se, tumacadino ne che sahn rihnceh se. <sup>3</sup>Quendah ne vedechahtino, chuhrihn ne man, ama nedin ne ntiyon yahn yahn che ritahno ne u man. <sup>4</sup>Ate va ama nan che hua renán inó che redin ne, yahn che ametah chenán cuma ne vedeyahino nduhca ro menan. <sup>5</sup>Cuenecahco ne nduhca che ama yahn denda ne. Cuento ino ne nunde yahn ne, ne cuiquendi ne nduhca che a cochi ne ro menan. Ndete che hua ne, co tán nduco ne, ne cah nún, ne cahneví candelero yahn ne nan che va. <sup>6</sup>Ndahca redin nchuhn che hua renán ino ne che redin sahn Nicolaita. Chemin ne, namin u ne, hua renán inó. <sup>7</sup>Nducoyaca nchuhn, ihyan ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihca rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn. Duh nchuhn che cocha ne ne, té ndutiya de che va vahchetero, cheh ne. Chemin ne, din che cuahtenan ne numacuahn ro nan Dendiohs.”

<sup>8</sup>Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenán se yaço che va yan Esmirna: “Tuhca rahn Ihyán che va ye cuahn dama, nde nan canan, nde nan cuihnonan, ihyán min che chih ye, ne ndaconan ntuche ye: <sup>9</sup>U devanó nducuahn che redin nchuhn man, che rechuhrihn ne man, che chevah ne man, ate nan Dendiohs ne cuihca ne. Namin devanó nduhca che chihnga rahn ama o se yahn ne. Sahn chahn ne, rahn se te ihyán nación yahn Israel sahn, ate che cuaco ne, lado yahn chundah ndi cuande se. <sup>10</sup>Hua dihya ne co yahn che va che chuhrihn ne, te chundah ne, din se che cuih ihyán neve nchuhn vacoyahn, cava che tumarande se nchuhn, chuhrihn ne chete che ndiche ro. Ate cuiquendi ne codinahn ne ndudo yahn nde ro che ndaca ne iyehense, ne u ndahco menún yahn ne, dín che cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro. <sup>11</sup>Nchuhn, ihyán ndiyaço, cuendedecadino ndah ne che tihca rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn. Nchuhn che cocha ne ne, hua deh va co yahn ne ro che co ihyán castigo cava nunde yahn ye.”

<sup>12</sup>Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenán se yaço che va yan Pérgamo: “Tuhca rahn Ihyán che nda ye espada cuiyon che can nduh che o lado me: <sup>13</sup>U devanó nducuahn che redin nchuhn, devanó che yan nan che chenán ne ne, chundah rihquentiyon se. Andahre tihca ne, riquendi ne nan ntiyon yahn. Hua rihcomán ne che ritahno ne u, andahre ndihchero ne nduhca che chih Antipas. Ihyán min ne, devano cuaco ye ndudo yahn, ne quendi ye nan ntiyon yahn cuahn che quenán ye iyehense. Chihno se ihyán van nchuhn min nan che rihquentiyon chundah. <sup>14</sup>Ate va ama o nan dehtenduh che hua renán inó che redin ne. Hua renán inó che retuma ino ne min yan Pérgamo neve sahn che riquendi se ricuahn se ndudo yahn Balaam, sahn min che chinun se Balac cava che din se che cuahtendihco ihyán nación yahn Israel nunde, cheh ye dehtenduh che rihco ihyán nan che rivahn dendiohs yahn ye man, che cuahtendihco ye nunde che ndere cuahtenan ye nduco ihyán che hua nihnevaco nduco ye man. <sup>15</sup>Namin retuma ino ne neve sahn che riquendi se che rahn sahn Nicolaita. Chemin che tán nduco ne. <sup>16</sup>Cuento ino ne, ne cuihco yudo ne che ametah quendi se, te ndete hua ne, cahñ yan yahn ne, ne cuhmá

nduco sahn chahn, cuáhn sahn nduco espada che riquendaḥ chendé. <sup>17</sup>Nchuhn ihyan ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihcaḥ raḥn Vaco Dendiohs ri nchuhn. Ihyan che cocha ye quendaḥ ye ne, cáh maná, cheh ye. Paḥn min ne, quenun ndeh. Namin cáh ama tu cua, ne nan tu me ne, ndirun che duche ama ihyan, che nde ama ihyan hua devano ye, atenan ihyan che ndondaḥ taḥ ye tu me.”

<sup>18</sup>Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenan se yaco che va yan Tiatira: “Tuhcaḥ raḥn Daya Dendiohs, ihyan min che nduhcaḥ ro ruchiyahn ro ndutinān ye, ne cah ye ne, riya nduhcaḥ cu cuān che ca riche riche: <sup>19</sup>U devanó nducuahn che redin nchuhn. Devanó che quenan cuma ne vedeyahino man, ritahno ne man, ntiyon che redin ne man, che quenan cuma ne vedechahtino man. Devanó te nde tahque numa ino ne redin ne ntiyon man che co cuahn che canan ne. <sup>20</sup>Ate va ama nan che redin ne che hua renan inó. Hua renan inó che a ndah no ino ne che redin taḥn che duche te Jezabel, che ndere raḥn te che rahndudo te ndudo yahn Dendiohs. Ate nduco ndudo che ricuahn te ne, rihneh te ihyan che redin ye ntiyon yahn, cava che cuahtenan ye nduco ndahta che ndiyu ndahta yahn ye man, cheh ye dehtenduh che rihco ihyan nan che redin vahn ye dendiohs yahn ye man. <sup>21</sup>U ne, recāh cá ro quenan te iyehñse, cava che nto ino te nunde yahn te, ate hua rento ino te, ne riquendi te ndere rechica te. <sup>22</sup>Man ne, dín che cotāh ama cah taḥn, condite te nan yundo. Namin dín che ama chuhrihn sahn che redin chihyo se taḥn, rahtenan se nduco te, ndete che hua ngua se che dama ri se nduco te. <sup>23</sup>Namin dín che coh daya te cava che cadino nducoyaḥa ihyan yahn Dendiohs yahn nducuahn yaco, che u ne, recadinó che rendedecadino ihyan, ne queri ama nchuhn ne, ndahco menún yahn ne tuno ca ntiyon che nedin ne. <sup>24</sup>Ate combiero yahn nchuhn che vate ye yan min che hua riquendi ye che ricuahn taḥn min man, che hua riquendi ye vederihquentiyon chahte yahn chundah che rahtechica ihyan vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde man ne, raḥn rí nchuhn te hua dín che chuhrihn ye. <sup>25</sup>Ntiyon che va taḥ nchuhn ne, codin ne cudado nde ro che ndaconan chi tún. <sup>26</sup>Ihyan che cocha ye quendaḥ ye man, quendi ye dinahn ye che rihquentiyón nde ro che

ndá man ne, cáh vederihquentiyon ihyan che cahcantiyon ye ndeh nación. <sup>27</sup>Nduhca vederihquentiyon che te Chidá u ne, tihca vederihquentiyon che cuahtenan cuma ye. Chemin ne, anduhneca ama cu che cahcantiyon nduco ye nación chahn, ne co ndeh ye ndete che nahn ye, anduhneca ndete che chite yahn. <sup>28</sup>Namin cáh yuhdo chahte che riquenda cuahn che a co dave, ndonda tah ye. <sup>29</sup>Nchuhn ihyan ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihca rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

**3** <sup>1</sup>Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenan se yaco che va yan Sardis: “Tuhca rahn Ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon chahte yahn Vaco Dendiohs man, nduh che ndache iyon man: U devanó nducuahn che redin nchuhn. Devanó che anduhneca ndete che a ndih ne nan Dendiohs andahre quenduche ne nan ihyan iyehense. <sup>2</sup>Cuenuhn ino ne, ne cuenecah dito ne dehtenduh che va ca che a nahn cuihno denda ne. Tihca, te rendihché che nducuahn che redin ne ne, hua ndahca nan Dendiohs yahn. <sup>3</sup>Cuento ino ne nunde yahn ne, cuenecahco ne nducuahn che chahn ne, ne cuiquendi ne. Ndete che hua nuhn ino ne ne, adenan ndá tan nduhca che renda sahn duco, che nde hua devano ne deh ura, ne dín castigo nchuhn. <sup>4</sup>Andahre tihca ne, retuma ino ne min yan Sardis te neve ihyan che metah detoh ye chedave yahn ye. Ihyan chahn ne, conduco ye u, cuahtenun ye tino cua. Tihca redin yahn, te dave yavenan ye. <sup>5</sup>Ihyan che cocha ye quenda ye ne, cuahtenun ye tino cua, ne hua ntihné che duche ye nan libro che rihquentiyon che cuahtenan ihyan vahchetero cuahn dama. Tahque ndah ne, ndevá ihyan nan Chidá man, nan ángel yahn ye man. <sup>6</sup>Nchuhn ihyan ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihca rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

<sup>7</sup>Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenan se yaco che va yan Filadelfia: “Cuihcovan nchuhn yahn Ihyan che dave ye nan Dendiohs man, cuaco nducuahn ndudo yahn ye man, ihyan min che quenan cuma ye llave yahn rey David. Cuahn che nahne ye ne, nde ama ihyan hua co necahde ye, ne cuahn che necahde ye ne, nde ama ihyan hua co nahne ye. Rahn ye tuhca: <sup>8</sup>U devanó nducuahn che redin nchuhn. Chacondah chendevah

cava ne, ne nde ama ihyan hua co necahde ye. Andahre hua nduh rigonun chihve ne ne, ate retumacah ne yahn ndudo yahn, ne hua racondah vedame ne u. <sup>9</sup>Rahn ri nchuhn che ndahco ndiyá sahn rihnceh che ndi cuande se lado yahn chundah, ndere rahn se che sahn nación yahn Israel se. Dín che cahntihya se nan nchuhn cava che codevano se che yahinó nchuhn. <sup>10</sup>Redinahn nchuhn che rihquentiyón yahn che chenán cuma ne vedechahtino. Chemin che ndedevahn nchuhn yahn castigo che va che co nducoyaca ihyan iyehense. <sup>11</sup>A nun chí. Codin ne cudado ntiyon che chenán ne cava che nde ama ihyan hua ndahco ndiya ye nchuhn, detohnan ye ntiyon yahn ne, din ye che hua nuhnde menun yahn ne. <sup>12</sup>Ihyan che cocha ye quendah ye ne, ama ndah ro yahn ye. U dín che conan ye nan che rihquentiyon Dendiohs yahn, ne hua nda ro che ndiquendah ye min. Nan ye ne, cuaconahn che duche Dendiohs yahn man, che duche yan yahn ye, Jerusalén ra man, che chi nde vahchetero nde nan va ye. Namin dirún che duché quenuma ra. <sup>13</sup>Nchuhn ihyan ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihca rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

<sup>14</sup>Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenán se yaco che va yan Laodicea: “Tuhca rahn Ihyan che devano cuaco ye man, che rahn ye ndudo cuaco man, ihyan min che nduco Dendiohs dendah ye nducuah: <sup>15</sup>U devanó nduhchan nchuhn nan ntiyon yahn; nde huane ihno ne, nde huane iche ra ne. Tahque ndah ne ndete che cuiquendi ne numa ino ne, o ama yune no cuihcoman ne. <sup>16</sup>Ate nducote vatemán ino ne ne, tahque ndah che cuacondah vedame nchuhn. <sup>17</sup>Nchuhn ne, rahn ne che ama va yahn ne, che ama ndahca rahno ne, che nde ama vederetahn yahn ne metah. Me nde hua retumacadino ne che ama ndache chenán ne man, ama chevah ne man. Anduhneca ndete ve nan ne man, anduhneca ndete che devane ne man. <sup>18</sup>Chemin che riyahvé nchuhn che dinahn ne ndudo yahn. Chemin ne, anduhneca diyahnguan ndah cava ne, cava che co niyon ne nduhca ihyan cuihca. Che dinahn ne ndudo yahn, quendi ne yune yahn ne, anduhneca che cuahtenun ne tino cua, ne ametah cora vedecuihno yahn ne che anduhneca ndete che devane ne. Namin cochihve yahn ne nduhca ico che

cuih ne ndutinān ne cava che co ro nān ne. <sup>19</sup>U ne, riyahvé mān, redín castigo mān, nducoyaca ihyān che yahinó ihyān. Chemin che codin nun ino nchuhn, ne cuento ino ne nunde yahn ne. <sup>20</sup>Condihche nchuhn. U ne, riyahvé ihyān. Ihyān che rihcovān ye ndudo yáhn, ne renevahnecon ye u ne, conducó ihyān, dama chéh dama cúh nduco ye. <sup>21</sup>Ihyān che dinahn ye nde nān cuihnonān ne, cah yuné che nduco ye cuhnde ye nān che vá rihquentiyón, nduhca che dinahn mān, ne vá dama nduco Chidá nān che rihquentiyon ye. <sup>22</sup>Nchuhn ihyān ndiyāco, cuendedecadino ndah ne che tihca rāhn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

### *Rendeva ihyān yavenān Dendiohs vahchetero*

**4** <sup>1</sup>Chihno min ne, ndihcheró vān yahnde yáhn āma chendevah che quendāh vahchetero. Tuhme ángel che rāhn ye nducó menān me ne, rāhn tun ye. Āma yudo ndudo ye anduhneca āma trompeta cuahn che retive ihyān. Rāhn ye: —Cochi muhn, ne nahmé di dehtenduh che va che co.

<sup>2</sup>Ndetāhno din Vaco Ndah yahn Dendiohs che anduhneca ndete che vahchetero quenún, ne ndihcheró āma ihyān che va ye nān che rihquentiyon ye. <sup>3</sup>Me ihyān min ne, āma diyāhn ro ye anduhneca tu diyāhn che duche jaspe mān, cornalina mān. Netāhn cuaco nān va ye ne, quendihco āma che deca ro curecuhnde deca ro, ne āma diyāhn ro nduhca che ro tu che duche esmeralda. <sup>4</sup>Numa ndive chihto nān che va ihyān ndinān me ne, vate ndico cun indihche nān che rihquentiyon ye. Ihyān chahn ne, chenun ye tino cua, ne chenun tin ye corona diyāhnguan. <sup>5</sup>Nān che va ihyān ndinān me ne, āma riya cuah mān, āma rine dave mān, āma yudo ri mān. Cuāco nān che rendihchero ihyān ndinān me ne, riche ndache yāhn, ne checadinó te chemin che Vaco Ndah yahn Dendiohs.

<sup>6</sup>Ndiyāhn cuāhn menān nān che va ye ne, deca ro tuyuno deca ro. Āma chahte anduhneca āma vine.

Netāhn cuaco nān che va ihyān ndinān me ne, vate cun che deca ro ite deca ro, ne āma ndeh ndutinān chenān cuāhn menān mān, cuāhn vedame mān. <sup>7</sup>Āma ne, deca ro león deca ro, tāma ne, deca ro itenine deca ro, tāma ne, deca ro nān ihyān deca ro nān, ne tāma ne, deca ro ihyā che quendihco te devān yuhne deca ro. <sup>8</sup>Querī āma che deca ro ite deca ro me



ne, chenan an reche, ne ama ndeh ndutinan chenan cuahn vedame man, cuahn menan man, man reche man. Nde ro nde rahn hua reguan rendeva yavenan ihyan ndinan me, rahn tuhca:

Dihve nuhn Dendiohs, ndih che quenan cuma ne vederihquentiyon che tahque chahte, ama ndah ne, ametah nde ama nunde yahn ne.

Va ne numacuahn ro; hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yahn ne.

<sup>9</sup>Querí ama yune che rendeva che deca ro ite deca ro me yavenan ihyan ndinan me che va ye numacuahn ro man, renecah nundihve cuahn ihyan man ne, <sup>10</sup>nduh che ndico cun indihche chahn ne, rehntihya ye nan ihyan min, rendeva ye yavenan ye. Numacuahn vedenecun rihntave querí ama ye corona yahn ye nan ye, ne rahn ye:

<sup>11</sup>Dihve nuhn Dendiohs, redin yahn che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ne, te quenan cuma ne vederihquentiyon chahte, dendah ne nducuahn che va.

Ndete che hua ndih ne, nde metah dehva.

***Dihvo vo Jesucristo ne, ndonda tah ye  
caca che chenan ndache sello***

**5** <sup>1</sup>Namin ndihcheró che ihyan ndinan me ne, nda ye ama caca ndechetive tah cuaco ye. Caca me ne, ndirun cuahn chete man, cuahn vedame man, ne ntude chiche, chenan ndache sello. <sup>2</sup>Namin ndihcheró ama ángel che ama detino ye, ne chihneván che numa dito tumerune ye:

—¿A va ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che ndeh ye sello, ntah ye caca cuh ne?

<sup>3-4</sup>Ate numachahte iyehse man, vahchetero man, van tenahn man ne, hua quendah nde ama ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che ndeh ye sello chahn, ndihchenan ye caca me, ne chemin che ama chi rán, nde chacó ura min. <sup>5</sup>Tuhme rahn ama cha indihche chahn ri ye u:

—Ametah cueque. Nga ihyan che tahque yudo vederihquentiyon quenan cuma ye van ndata yahn Judá man, David man. A chicha ye dinahn ye ntiyon che quenan cuma ye, ne co ndeh ye nduh che ndache sello, ntah ye caca tih.

<sup>6</sup>Tuhme ndihcheró ama itecuche lihn che a ndero ndi che a nihno ihyan ite ro menan, ndi te vedino, nti te nino nan va ihyan ndinan me, mendahn nan che chenun nduh che cun che deca ro ite deca ro me man, nduh che ndico cun indihte chahn man. Chenan ndache dihne te man, ndache ndutinan te man. Checadinó te itecuche lihn me ne, a Dihvo vo Jesucristo. Che chenandache dihne te ne, conahn che ama yudo vederihquentiyon quenancuma ye. Che chenandache ndutinan te ne, conahn che Vaco Ndah yahn Dendiohs cherahn numachahte iyehense ne, quenun ihyan. <sup>7</sup>Tuhme chahn ye, ne ndonda tah ye caca me che nda ihyan ndinan me tah cuaco ye. <sup>8</sup>Ura che chetah ye caca me ne, cuahn nduh che cun che deca ro ite deca ro me, ne chehntihya nan ye. Namin nduh che ndico cun indihte chahn ne, cuahn ye chehntihya ye nan ye, nda queri ama ye ama arpa man, ama cu diyahnguan che richenun cuhn man. Checadinó te yahme cuhn me ne, chemin ndudo che revah ihyan yahn Dendiohs. <sup>9</sup>Tuhme canan rita nduh che cun che deca ro ite deca ro me man, indihte chahn man, ama himno ra che tuhca:

Ndih ne, redin yahn che ndonda tah ne caca me, ndeh ne sello yahn,

te chihno ihyan iyehense ndih, ne chera yun yahn ne cava che ndedevahn ne ihyan queri ama nación man, queri ama nan ndata yahn ye numachahte iyehense man, queri ama nan devaco man, nedin yahn Dendiohs ihyan.

<sup>10</sup>Ihyan chahn ne, din ne che chi ye ihyan yahn Dendiohs man, chi ye anduhneca chidocuyan che cuahtenan ye nan ntiyon yahn ye man.

Ihyan chahn ne, cahcantiyon ye ihyan iyehense.

<sup>11</sup>Tuhme ndihcheró che ama yahn ángel ndito ye ntahn cuaco nan che va ihyan ndinan me man, nan che chenun nduh che cun che deca ro ite deca ro me man, nduh che ndico cun indihte chahn man, ne chihneván <sup>12</sup>che ama dito rahn ye tuhca:

Ihyan tih che chih ye nduhca ama itecuche lihn che ndi te vedino ne,

redin yahn che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ye, te quenancuma ye vederihquetiyon chahte man, va tah ye nducuahn che va man, nducuahn vededevano man.

<sup>13</sup>Tuhme nducoyaca ihyan che vate ye vahchetero man, ihyan che vate ye iyehñse man, tenahn man, nducoyaca nan ite che vate te iyehñse man, van nuniyahn man, nde nducuahn dehtenduh che va ne, rahn tuhca:

Dendiohs che va ne rihquentiyon ne man, Dihve nuhn che chih ne nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino man, ndeva nuhn yavenan nchuhn cuahn dama, te ama yudo vederihquentiyon chenán cuma ne.

<sup>14</sup>Namin nduh che cun che decá ro ite decá ro me ne, rahn: —¡Tihca!

Tuhme nduh che ndico cun indihñe chahn ne, chehñtiya ye, ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che va ye numacuahn ro.

*Dihvo vo Jesucristo ne, ndeh ye sello che chenán nan caca me*

**6** <sup>1</sup>Chihno min ne, Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino ne, ndihcheró che ndeh ye ama sello chahn, ne chihneván che yahve ama cha che decá ro ite decá ro me u. Ama yudo ndudo nduhca che rine dave, ne rahn: —¡Cochi condihchero!

<sup>2</sup>Tuhme ndihcheró ama caballo cua, ne ihyan che quendudo ye ite ne, ndonda tah ye ama corona, ne cuahn ye ndahco ndiya ye ihyan iyehñse, nda ye ama nducoruhnde nduco yave.

<sup>3</sup>Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello ne, chihneván che yahve tama che decá ro ite decá ro me u:

—¡Cochi condihchero!

<sup>4</sup>Tuhme ndihcheró ama caballo cuah, ne ihyan che quendudo ye ite ne, ndonda tah ye vederihquentiyon che din ye che cuahtecuhma ihyan iyehñse, cahno ye vih. Namin ndonda tah ye ama espada chahte.

<sup>5</sup>Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello nan che chi ino ne, yahve tama che decá ro ite decá ro me u:

—¡Cochi condihchero!

Tuhme ndihcheró ama caballo cuan, ne ihyan che quendudo ye ite ne, nda ye ama icade. <sup>6</sup>Chihneván ama ndudo che chica nan che chenun nduh che cun che decá ro ite decá ro me che rahn tuhca:

—Codin che cuhnde cuico nde atenán ama kilo trigo o ino kilo cebada ndaca ihyan yahn che din ye ntiyon ama ro. Ate

hua decuihne ya<sub>h</sub>n olivo ma<sub>n</sub>, dihyo uva ma<sub>n</sub>, ca<sub>v</sub>a che nda<sub>c</sub>a aceite ma<sub>n</sub>, vino ma<sub>n</sub>.

<sup>7</sup>Cuahn che ndeh Dihvo vo ta<sub>m</sub>a sello na<sub>n</sub> che a chi cun ne, ya<sub>h</sub>ve ta<sub>m</sub>a che deca<sub>r</sub> ro ite deca<sub>r</sub> ro me u:

—¡Cochi condihchero!

<sup>8</sup>Tuhme ndihcheró a<sub>m</sub>a caballo cua<sub>n</sub>, ne checadinó te ihyan che quendudo ye ite ne, a ihyan min che vederih. Cuahn vedame ye ne, cuahn ta<sub>m</sub>a ihyan, ihyan min che duche ye Na<sub>n</sub> Che Chenan Rino Tenahn. Ihyan chahn ne, ndonda<sub>r</sub> ta<sub>h</sub> ye vederihquentiyon che din ye che cuhnde ca<sub>n</sub>da ma<sub>n</sub>, cuhnde cuico ma<sub>n</sub>, cuhnde cah ma<sub>n</sub>, ca<sub>h</sub>no ite ta<sub>n</sub> ihyan ma<sub>n</sub>, ne coh a nahn ma<sub>h</sub>n va ihyan iyeh<sub>n</sub>se.

<sup>9</sup>Namin min va a<sub>m</sub>a na<sub>n</sub> ta, ne cuahn che ndeh ye ta<sub>m</sub>a sello na<sub>n</sub> che a chi uhn ne, ma<sub>n</sub> na<sub>n</sub> ta me ne, ndihcheró nducoya<sub>c</sub>a ihyan che chihno ihyan iyeh<sub>n</sub>se ihyan yahn che chitahno ye Ndudo yahn Dendiohs ma<sub>n</sub>, cahndudo ye ma<sub>n</sub>.

<sup>10</sup>Ihyan chahn ne, numa dito ye ra<sub>h</sub>n ye:

—Dihve nuhn Dendiohs, ndih che a<sub>m</sub>a ndah ne, ne redinahn ne ndudo yahn ne, ꝑticuahn techeca<sub>d</sub>e ne yahn nuhn, din ne castigo ihyan iyeh<sub>n</sub>se che chihno ye nuhn ne?

<sup>11</sup>Tuhme ndonda<sub>r</sub> ta<sub>h</sub> ihyan chahn tino cua che cuahtenun ye, ne ra<sub>h</sub>n Dendiohs ri ye ihyan che cuahte tuhno ca ye nde conan nda<sub>r</sub> nducoya<sub>c</sub>a ihyan che namin ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, redin ye ntiyon yahn ye, che a va ca<sub>d</sub>e che ca<sub>h</sub>no ihyan iyeh<sub>n</sub>se ihyan nduhca<sub>r</sub> che chihno ye ihyan chahn.

<sup>12</sup>Cuahn che ndeh Dihvo vo ta<sub>m</sub>a sello na<sub>n</sub> che chi a<sub>n</sub> ne, ndihcheró che a<sub>m</sub>a nuhn ya<sub>h</sub>n. Ya<sub>h</sub>n ne, a<sub>m</sub>a chi cua<sub>n</sub>, nduhca<sub>r</sub> che ro tino cua<sub>n</sub> ro. Iyo ne, a<sub>m</sub>a chi cua<sub>h</sub> nduhca<sub>r</sub> che ro yun ro. <sup>13</sup>Iyon ne, chera numachahte iyeh<sub>n</sub>se nduhca<sub>r</sub> che ra higo cuahn che rano yuhne ta<sub>n</sub>. <sup>14</sup>Dehtenduh che chenana<sub>n</sub> na<sub>n</sub> ro ne, chihno anduhneca<sub>r</sub> che nedihno chi. Ico ma<sub>n</sub>, ya<sub>h</sub>n cuma che vate va<sub>n</sub> nuniya<sub>h</sub>n ma<sub>n</sub> ne, chihno ndahchetahn. <sup>15</sup>Tuhme nducoya<sub>c</sub>a ihyan che chenana<sub>n</sub> cuma ye vederihquentiyon ma<sub>n</sub>, ihyan ndina<sub>n</sub> ma<sub>n</sub>, ihyan na<sub>h</sub>n ma<sub>n</sub>, ihyan cuihca<sub>r</sub> ma<sub>n</sub>, ihyan ndina<sub>n</sub> yahn sanda<sub>d</sub>o ma<sub>n</sub>, ihyan che redin ye ntiyon yahn ihyan ma<sub>n</sub>, ihyan che redin ye ntiyon yahn ma<sub>n</sub> ye ma<sub>n</sub>, nducoya<sub>c</sub>a ihyan chahn ne, chahtenun ndeh ye chete iviya<sub>v</sub>a ma<sub>n</sub>, tinduh rendah tu ma<sub>n</sub>. <sup>16</sup>Nde a<sub>m</sub>a nahn ye che ico ma<sub>n</sub>, ya<sub>v</sub>a ma<sub>n</sub>, cora ndudo ihyan

çava che chendih ihyan, ne Dendiohs, ihyan min che va ye rihquentiyon ye man, Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino, ihyan min che quenan cuma che din ye castigo ihyan chahn numacuahn vedetan man ne, hua ndihchero ye ihyan, <sup>17</sup>te a nda ro che co ye castigo yah, ne nde ama ye hua cocha ye.

### *Ihyan nación yahn Israel che ndeva Dendiohs*

**7** <sup>1</sup>Chihno min ne, ndihcheró cun ángel che vatendi ye ntahn cuaco iyehense. Ihyan chahn ne, nda ye vederihquentiyon che hua cuahnecon ye che cuano yuhne numachahte iyehense, ndiyahn man, van yahn man, nan nuniyahn man. <sup>2</sup>Namin ndihcheró tama ángel che nda ye, cochi ye cuahn nan che riquenda yahn, nda ye sello yahn Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero. Rahn ángel me numa dito ye ri ye nduh che cun combiero yahn ye che vatendi ye iyehense, ihyan chahn che nda ye vederihquentiyon che din ye che chuhrihn ihyan iyehense:

<sup>3</sup>—Codin nchuhn cudado che hua cuano yuhne tan ndiyahn man, van yahn man, nan nuniyahn man, numanahn che metah nahn vo sello chata nducoyaca ihyan yahn Dendiohs yuhn vo.

<sup>4</sup>Tuhme chihneván nduhva yahn ihyan nación yahn Israel che chenan sello ihyan, ne ri ye ama ciento quenan o raco cun mil ihyan chahn. <sup>5</sup>Nan ndata yahn Judá ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Rubén ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Gad ne, ndichio mil ye, <sup>6</sup>nan ndata yahn Aser ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Neftalí ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Manasés ne, ndichio mil ye, <sup>7</sup>nan ndata yahn Simeón ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Leví ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Isacar ne, ndichio mil ye, <sup>8</sup>nan ndata yahn Zabulón ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn José ne, ndichio mil ye, ne nan ndata yahn Benjamín ne, ndichio mil ye.

### *Ama yahn ihyan chenun ye tino cua*

<sup>9</sup>Chihno min ne, ndihcheró ama yahn ihyan che chica ye numachahte iyehense, queri ama nación man, queri ama nan ndata yahn ye man, queri ama nan devaco man. Nto dama nducoyaca ye, vatendi ye cuahn menan nan che va Dendiohs

man, nan che nti Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs man. Ama yahn ihyan chahn che nde ama ihyan hua co cah duche ye ihyan. Chenun ye tino cua, chetah tah queri ama ye yata iyon.

<sup>10</sup>Rahn nducoyaca ye numa dito tuhca:

Ndih Dendiohs yahn nuhn che va ne rihquentiyon ne man, ndih Dihve nuhn che chih ne cava nuhn nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino man, rendeva nuhn yavenan nchuhn che ndedevahn ne nuhn.

<sup>11</sup>Namin nducoyaca angel vatendi ye ntahn cuaco nan va ihyan ndinan me man, nan che chenun nduh che cun che deca ro ite deca ro me man, nduh che ndico cun indihthe chahn man, ne chehntihya ye, ndeva ye yavenan Dendiohs. <sup>12</sup>Rahn ye:

—¡Tihca! Redin yahn che ndeva nducoyaca nuhn yavenan ne, nte nuhn nundihve cuahn ndih numacuahn ro, te quenán cuma ne vederihquentiyon chahte man, nducuahn vededevano man, ne hua nda ro che cuihno.

<sup>13</sup>Tuhme tumerune ama cha indihthe chahn u:

—Ihyan sih che chenun ye tino cua ne, ¿a devene duh ihyan ye man, ti chica ye man ne?

<sup>14</sup>Ndahconán yahn ye:

—Hua devanó, ate rahcó te a devano man ne.

Tuhme rahn ye ri ye u:

—A ihyan sih che chuh ye vedeyah che chihnde iyehense.

Chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs.

A ndevahn ye. Anduhneca ndete che nano ye tino yahn ye, ndo cua nduco yun yahn Dihvo vo. <sup>15</sup>Chemin che chenun ye muhn vahchetero, rendeva ye yavenan Dendiohs nde ro nde rahn. Dendiohs ne, conduco ye ihyan, din ye cudado ihyan.

<sup>16</sup>Ametah chuhrihn ye, nuhn ye che cheh ye man, che cuh ye man, ametah chuhrihn ye, cuahtenun ye van yan man, van ihno man, <sup>17</sup>te nduhca che redin ihyan cudado itecuche yahn ye, riquenda ye ite, rih te nune ne, tihca din Dihvo vo Jesucristo cudado ihyan chahn, ndeva ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Ihyan chahn ne, din Dendiohs che ama co yeno ye, ametah ndaconan cadino ye deh che vederan man, deh che cuaco ye man.

*Ndeh Dihvo vo Jesucristo t̄ama sello nan chi ndache*

**8** <sup>1</sup>Cuahn che ndeh Dihvo vo t̄ama sello nan che chi ndache ne, co tenduh mañn ura ama chi dihn vahchetero. <sup>2</sup>Chihno min ne, ndache ángel chahn che vatendi yan ye nan Dendiohs ne, ndihcheró che ndonda t̄ah ye ama trompeta queri ama ye. <sup>3-4</sup>Tuhme nda t̄ama ángel, nda ye ama cu diyahnguan che richenun cuhn, ne cuahn ye nan ta diyahnguan me che va nan Dendiohs. Ndonda t̄ah ye ama ndeh cuhn cava che cahquiyahn ye, ne ca yahme yahn ura che revah ihyan yahn Dendiohs. <sup>5</sup>Cuahn che chihno chiche cuhn me ne, chetah ángel me nducoyahn nan ta, chih ye chete cu che richenun cuhn me, ne chihtera ye numachahte iyehñse. Ndetahno nuhn yahñ man, chiya cuah man, chine dave man, ama yudo chi man.

*Tive ángel chahn trompeta*

<sup>6</sup>Tuhme chahteyan ángel chahn cava che tive ye trompeta yahn ye. <sup>7</sup>Cuahn che tive ama ye ne, chera yun man, yahñ man, yun man, numachahte iyehñse, ne chihno chiche a nahn mañn yahñ man, a nahn mañn yahñ rahte man, nducuahñ chano man.

<sup>8</sup>Cuahn che tive t̄ama ángel ne, ama che deca ro ico deca ro, ama riche, chendahnun chete nuniyahn, ne a nahn mañn nuniyahn ndacondā yun. <sup>9</sup>Namin barco che vatechica nan nuniyahn ne, a nahn mañn va chihno ndeh, ne a nahn mañn va ite che chenun te van nuniyahn chihno chih te.

<sup>10-11</sup>Cuahn che tive t̄ama ángel nan che a chi ino ye ne, ama iyon ndico che duche Ajenjo, ama riche, chica nan ro, chera van nune che va iyehñse, ne a nahn mañn va ico man, vaco nune man, ndacondā nune ya. Ama yahñ ihyan chih ye, din nune ya me.

<sup>12</sup>Cuahn che tive t̄ama ángel nan che a chi cun ye ne, chihno a nahn mañn dave yahn yahñ man, dave yahn iyo man, dave yahn iyon man, ne a nahn mañn yahñ ne, chiya dah man, a nahn mañn yan ne, hua quendihco dave iyo man.

<sup>13</sup>Tuhme ndihcheró ama ángel che quechica ye devan yuhne nan mañn nan ro, ne chihneván che rahñ ye numa dito ye:

—Chevah ihyan iyehñse, jama yah rí cava ye cuahn che tive te ino ángel chahn trompeta yahn ye!

**9** <sup>1</sup>Cuahn che tive t̄ama ángel n̄an che a chi uhn ye ne, ndihcheró āma ihyan che decā ro iyon decā ro ye, chica ye n̄an ro, chiya ye ndiyahn. Ndongā tah ye āma llave yahn infierno. <sup>2</sup>Ndetahno che nahne ye ne, quendāh yahme nduhcā che riquendāh n̄an āma horno chahte, ne āma chi man numachahte. <sup>3</sup>V̄an yahme me ne, quendāh yahcadahn che chenán cuma te vederihquentiyon nduhcā vederihquentiyon che chenán cuma itedahn. <sup>4</sup>Din Dendiohs che hua cheh te chano man, yata yahn yahn man, atenán ihyan che hua chenán sello yahn Dendiohs chata ye va che din tan te nduco ye. <sup>5</sup>Cahnecun Dendiohs che cah̄ te ihyan chahn chete che uhn iyo, ate hua cahnecun ye che cahno te ihyan. Āma rendih run yahn te nduhcā che rendih run yahn itedahn. <sup>6</sup>Checadinó te cuahn che conahn chemin ne, āma nahn ihyan che coh ye, ate metah vederih cava ye ro min, te va che co ye castigo.

<sup>7</sup>Yahcadahn chahn ne, āma vateyan te nduhcā che rahteyan caballo che rahn te van canda. Tin te ne, chenán āma n̄an che decā ro corona diyahnguan decā ro. N̄an te ne, decā ro n̄an ihyan decā ro. <sup>8</sup>Yudo tin te ne, āma rahno nduhcā yudo tin ndahta. Dihyon te ne, nduhcā dihyon León. <sup>9</sup>Date yahn te ne, nduhcā cu che renun ticua sandado che rendedevahn sahn tihcā. Cuahn che rā te ne, āma yudo rahco reche te nduhcā che rahco carro che rindā yuhdo van canda. <sup>10</sup>Nducodahn te ne, chendudo yan yahn nduhcā itedahn, ne va vederihquentiyon yahn cava che cah̄ te ihyan chete che uhn iyo. <sup>11</sup>Angel yahn infierno che ndinan ye yahn te. Devaco hebreo ne, duche ye Abadón, ne devaco griego ne, duche ye Apolión. Tihcā duche ye, te ihyan min che redecuihno ye ihyan.

<sup>12</sup>Nduco chemin ne, a chuh āma n̄an vedeyah, ate renda ca te o.

<sup>13</sup>Cuahn che tive t̄ama ángel n̄an che a chi an ye ne, chihneván āma ndudo che chica n̄an ta diyahnguan me, van nduh che cun dihne te che ninetave me, <sup>14</sup>ne rahn ri ángel che cade tive ye trompeta me:

—Cuentate nduh che cun ángel che nchiche ye chihto ico chahte che duche Eufrates.

<sup>15</sup>Angel chahn ne, chenán rino ye nde ndā ura min che ntate ye, te chenán cuma ye ntiyon che ndā ura min ne, va



che cahno ye a nahn mañn va ihyan iyehñse. <sup>16</sup>Chihneván nduh va yañn sandado yahn ye che chendudo se yuhdo, ne ri se o ciento millón. <sup>17</sup>Ndihcheró che chenun se cu che duche coraza. Color yahn ne, cuah mañ, cue nan ro mañ, cuan mañ. Caballo yahn se ne, nduhcañ nan león tihchan nan te. Chende te ne, riquendañ yañn mañ, yahme mañ, azufre mañ. <sup>18</sup>Nduco yañn mañ, yahme mañ, azufre mañ, che riquendañ chende te ne, chihno te a nahn mañn va ihyan iyehñse. <sup>19</sup>Caballo chahn ne, chenán cuma te vederihquentiyon che cahno te ihyan nduco chende te mañ, nducodahn te mañ. Nducodahn te ne, nduhcañ cu tihcañ, ne nduco chemin ne, renuhn yah te ihyan.

<sup>20</sup>Ihyan che ndevahn ye che hua chihno te ihyan ne, hua nto ino ye nunde yahn ye, quendi ye rendeva ye yavenan vaco chihngañ mañ, dehtenduh che redendah mañ ye, redin ye dendiohs yahn ye mañ. Dehtenduh chemichan ne, redindah ye nduco diyahnguañ mañ, diyahngua mañ, cu cuan mañ, tu mañ, yañn mañ, ne ndere chenán ndutinán, ate hua ronán, ndere chenán revan, te hua rihnevan, ndere chenán cah, te hua rica. <sup>21</sup>Ihyan chahn ne, hua nahn cahcomañ ye yune chihngañ yahn ye. Tahque ndah ye ne, quendi ye rihno ye vih mañ, reduco ye mañ, redin cuah ye mañ, ndere rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye mañ.

*Ama ángel nda ye ama caça lihn*

**10** <sup>1</sup>Chihno min ne, ndihcheró tama ángel che detino ye chica ye vahchetero, chiya ye ndiyahn. Quendihco ama man ntahn cuaco chihto nan ye mañ, quendihco ama curecuhnde nihno tin ye mañ. Nan ye ne, ama diyahn ro nduhcañ yañn che quenán nan ro. Cah ye ne, nduhcañ che ro ruchiyahn tihca ro. <sup>2</sup>Nda ye ama caça lihn nentah ye. Chihno ye cah cuaco ye nan nuniyahn, ne cah cueh ye ne, chihno ye ndiyahn. <sup>3</sup>Tuhme cah ye numa dito ye, ne ndudo ye ne, nduhcañ ndudo león cuahn che retuhche te. Cuahn che cah ye ne, chihneván ndache yune ndudo che ama yudo chenun nduhcañ che rine dave. <sup>4</sup>Chihno min ne, a va yan che dirún deh conahn ndudo chahn, ate ndaconan chihneván tama ndudo che chica vahchetero che rañn nducó:

—Conun ine nduh che ndache ndudo che chihnevan, ne hua diron.

<sup>5</sup>Tuhme ángel me che nihno c̄ah ye n̄an nuniyahn m̄an, ndiyahn m̄an ne, ndihcheró che chenihyon ye t̄ah cuaco ye n̄an ro, ne chihneván che r̄ahn ye:

<sup>6</sup>—Nde muhn nde n̄an Dendiohs, ihyan min che va ye cuahn d̄ama m̄an, ihyan min che dendah ye n̄an ro m̄an, iyehense m̄an, nuniyahn m̄an, nducuahn che va m̄an, a nun cuahn conahn <sup>7</sup>ndudo yahn ye che c̄ah ye checadino ihyan profeta yahn ye, che nde hua devano ihyan ro men̄an. Cuahn che tive t̄ama ángel n̄an che a co ndache ye ne, conahn.

<sup>8</sup>Tuhme ndudo che a chihneván men̄an che chica vahchetero ne, ndaconan r̄ahn nducó:

—Cochi, cotah c̄aca che nda ángel che nti ye n̄an nuniyahn m̄an, ndiyahn m̄an.

<sup>9</sup>Tuhme cháhn n̄an ángel chicá c̄aca me ihyan, ne r̄ahn ye ri ye u:

—Nga, coheh. Ura che cheh ne, āma ȳade chihn nduhc̄a che rihn nedih yahn, ate cuihno cheh ne, ndacond̄a ȳa.

<sup>10</sup>Chéh c̄aca me, ne chinahn nduhc̄a che r̄ahn ángel me ri ye u. <sup>11</sup>Tuhme chihneván t̄ama ndudo che r̄ahn ri u:

—Va ca ndudo che diron yahn dehtenduh che va che cuahno co āma ȳahn ihyan, queri āma nación m̄an, nd̄ata yahn ye m̄an, dev̄aco yahn ye m̄an, yahn che va che cuahno co ihyan ndinan m̄an.

### *O ihyan che cuahndudo ye ndudo yahn Dendiohs*

**11** <sup>1</sup>Chihno min ne, ndond̄a t̄ah āma nducoc̄ade, ne chihneván che r̄ahn Dendiohs ri ye u:

—Cuedecade ȳaco chahte yáhn m̄an, n̄an ta m̄an. Namin codin doche ihyan che chenun ye chete, rendeva ye yaven̄an.

<sup>2</sup>Ate hua decade cuahn chevah, te min ne, a ndond̄a t̄ah s̄ahn t̄ama nación, ne condinun condin̄ahno se ȳan yáhn chete che o raco o iyo. <sup>3</sup>Cuedevene te dechúh o ihyan che chenun ye tino cuan, cuahndudo ye ndudo yáhn chete che āma mil quendudo o ciento ino raco ro.

<sup>4</sup>N̄an Ndudo yahn Dendiohs n̄an che ndirun yahn o ȳahn olivo m̄an, o candelero m̄an, che vatendi n̄an Dendiohs, ihyan min che rihquentiyon ye iyehense ne, checadinó te chemin ne, a yahn ihyan che o chahn che cuahndudo ye ndudo yahn Dendiohs. <sup>5</sup>Ndete che vate ihyan che nahn din

tān ye nduco ihyan chahn ne, quendaḥ ruchiyahn chende ye, ne cuihno cuco ye. Nducoyaca ihyan che din tān ye nduco ihyan chahn ne, va che coh ye. <sup>6</sup>Cuahtenan cuma ihyan chahn vederihquentiyon cava che din ye che hua cuan co numanahn che cuahndudo ye man, che din ye che nune ne, ndaconda yun man, che din ye che cuhnde nducuahn nan vedeyah iyehñse adehno ura che nahn ye man. <sup>7</sup>Ate cuahn che a dinahn ye ntiyon che cuahtenan cuma ye ne, quendaḥ ama ite tān nan infierno, cuhma te nduco ye, ne cahno te ihyan. <sup>8</sup>Cotave ye cuan yune viyan, yan chahte me nan che quenān yah Dihvo vo Jesucristo. Nahn cuan ne, rahn ihyan te yan min ne, a nahn dama nduco Egipto man, nduco Sodoma man. <sup>9</sup>Nducoyaca ihyan, queri ama naciōn man, ndata yahn ye man, devaco yahn ye man ne, ndihchero ye tenahn chahn chete che ino ro quenān mahñ, ne hua cuahñecun ye che cuehche ye. <sup>10</sup>Ihyan iyehñse ne, ama co yeno ye cuahn che coh ihyan chahn, nde tuno dechuh ama tama ye vedino yahn vih. Ama co yeno ye che coh ihyan chahn, te ama chuhrihn ye yahn vederihquentiyon che cuahtenan cuma ye. <sup>11</sup>Ate cuihno ino ro quenān mahñ ne, ndedetuhche Dendiohs ihyan, ne nducoyaca ihyan che ndihchero ye ne, ama dihya ye co. <sup>12</sup>Cahnevan ihyan chahn ama ndudo che caca nan ro, ama dito cahma nduco ye:

—Cochi nchuhn.

Tuhme nducoyaca ihyan che hua ri rendihche ye ihyan chahn ne, ndihchero ye che nda ye vahchetero van man. <sup>13</sup>A ura min no ama nuhn yahn, ne ama ndeh cuan cora vah viyan, coh ndache mil ihyan. Ihyan che hua coh ye ne, ama dihya ye co, nde tuno ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero.

<sup>14</sup>Nduco chemin ne, co o yune che cuhnde vedeyah, ate renda ca tama.

***Nan che chi ndache ángel che tive ye trompeta***

<sup>15</sup>Cuahn che tive tama ángel nan che a chi ndache ye ne, chihñeván che ama yudo chenun ndudo yahn ama yahn ihyan vahchetero che rahn tuhca:

Nducuahn vederihquentiyon che va iyehñse ne, a ndonda  
tah

Dihvo vo Dendiohs m̄an, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min  
che dechuh ye, ndedevahn ye ihyan iyehñse m̄an.

Dihvo vo Dendiohs çahcantiyon ye numacuahn ro.

<sup>16</sup>Tuhme nduh che ndico cun indihche chahn ne, chehntihya ye,  
ndeva ye yavenan Dendiohs, <sup>17</sup>ne rahn ye:

Dihve nuhn Dendiohs che ama chahte vederihquentiyon  
quenan cuma ne m̄an, che va ne numacuahn ro m̄an,  
rente nuhn nundihve cuahn ndih

yahn che chihco ro ne vederihquentiyon chahte yahn ne  
m̄an,

canan rihquentiyon ne numa dito ne m̄an.

<sup>18</sup>Chi tan ihyan iyehñse,

ate a nda ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ye m̄an,  
tenahn man,

din ne castigo ihyan che hua ri rendihche ye ndih m̄an,  
decuihno ne ihyan che redetohnan ye iyehñse m̄an.

A nda ro che ndeva ne ihyan profeta yahn ne m̄an,  
nducoyaca ihyan yahn ne, a chahte o hua chahte  
vederihquentiyon chenan cuma ye m̄an.

<sup>19</sup>Tuhme vahchetero nan che va Dendiohs ne, ndihcheró  
yave nan che quenun ndah ndudo che çah ye che ndedevahn  
ye ihyan yahn ye. Ura min ama nuhn yahn m̄an, ama chiya  
cuah m̄an, ama chine dave m̄an, ama chera yun m̄an.

### *Ihyan ndahta che cuhn ite tan nduco ye*

**12** <sup>1</sup>Van yahnde yahn ne, ndihcheró che chinahn ama  
vederihno nan ro. Chihnde ro ama ihyan ndahta  
che deca ro dave yahn yahn deca ro tino yahn ye m̄an, che  
quenun tin ye ama corona che chenan ndichio iyon m̄an, ne  
cuahn ndiya çah ye ne, quenan iyo. <sup>2</sup>Ihyan min ne, rah ye che  
a ra yah chete ye, te nda ura che cuacoyahn ye.

<sup>3</sup>Tuhme chihnde ro ama ite tan che ama yu ca te. Ite min  
ne, cuah te, ne chenan ndache tin te m̄an, ndiche dihne te  
m̄an. Queri ama tin te ne, quenun ama corona. <sup>4</sup>A nahn  
mahñ va iyon che chendihco nan ro chihtera te nde ndiyahn  
nduco nducodahn te. Chandi yan te nan ihyan ndahta me  
cava che cheh te daya ye ndetahn che cuhndeyan. <sup>5</sup>Ihyan  
ndahta me ne, chacoyahn ye ama decuah çahn che a va  
cade che çahcantiyon numachahte iyehñse. Ama chahte

vederihquentiyon conan cuma, nde ama ihyan hua co ndahco ndiya ye. Ate hua chi cheh te decuah me, te ndeva Dendiohs, chaconahn ye nan vederihquentiyon yahn ye. <sup>6</sup>Tuhme chano ihyan ndahta me, cuahn ye conan ye ama cuan yahn nan che metah duhva nan che a ndihcoyan Dendiohs. Min cahcaceh ye ihyan chete che ama mil quendudo o ciento ino raco ro.

<sup>7</sup>Adiva ne, Miguel nduco ángel che rihquentiyon ye ne, cuhn ye nduco ite tan me man, ángel yahn te man. <sup>8</sup>Hua chicha te, ne ametah chi chahtenan te vahchetero nduco vih. <sup>9</sup>Tahque ndah ne, chacondah ye ite nduco ihyan yahn te nde ndiyahn. Ite tan me ne, a chemin che chundah, sahn min che ndaconda se cu ro menan me man, sahn min che quechica numachahte iyehense, rihnceh se ihyan man.

<sup>10</sup>Tuhme chihneván ama ndudo vahchetero che ama dito rahn:

—A chihco ro Dendiohs yuhn vo vederihquentiyon chahte che quenán cuma ye, a ndero ndi che a ndedevahn ye ihyan yahn ye. Dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, cava che ndedevahn ye ihyan iyehense, ne a nda ro che ndonda tah ihyan min vederihquentiyon, cuanan cahcantiyon ye. Tihca, te a denda chundah, sahn min che ricanunde se yahn dihno vo nan Dendiohs nde ro nde rahn. <sup>11</sup>Dihno vo chahn ne, ndahco ndiya ye vederihquentiyon yahn se, te chi chahtino ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs, quendi ye cahndudo ye Ndudo Ndah yahn ye, nde hua din vah ye sahn andahre va che coh ye. <sup>12</sup>Chemin che nchuhn che vate ne vahchetero ne, cuahte ne vedeyeno. Me nchuhn che vate ne iyehense man, che vatechica ne nan nuniyahn man ne, iyah rí cava ne!, te nducote denda chundah ne, numacuahn vedetan cochi se van nchuhn, ne a devano se te cuihno te neve ro me, a cuihno vederihquentiyon yahn se.

<sup>13</sup>Cuahn che chendah ite tan me nde ndiyahn ne, quendah te ihyan ndahta me. <sup>14</sup>Ate ihyan ndahta me ne, din Dendiohs che quenán reche ye nduhca reche ihya, nduco tihca ndevahn ye, ne quendihco yaco ye, cuahn ye yahn nan che metah dehva. Min cahcaceh Dendiohs ihyan chete che ino nduyo quenán man. <sup>15</sup>Ite tan me ne, tendah te nune chende te cava che ndo ama ico, canerine ihyan ndahta me. <sup>16</sup>Ate hua dehva chi yahn

ye, te chehchenun yahn min, ne chera nun nune me. <sup>17</sup>Nduco chemin ne, ama chi tan ite min nduco ndahta me, ne cuahn te, din tan te nduco ndata yahn ye, ihyan chahn che redinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

### O ite tan

**13** <sup>1</sup>Van yahnde yahn ne, anduhneca ndete che chandi chihto nuniyahn. Min ndihcheró ama ite tan che chenán ndache tin te man, ndiche dihne te man. Queri ama dihne te ne, quenán ama corona, ne queri ama tin te ne, quenán ama ndudo che chihnga rahn yahn Dendiohs. <sup>2</sup>Ite min ne, deca ro yahyan de ca ro te. Cah te ne, nduhca cah oso, ne chende te ne, nduhca chende León. Ité tan che quendahté te ihyan ndahta me ne, ndaco te vederihquentiyon che quenán cuma te tah ite che deca ro yahyan deca ro me cava che cahcantiyon te menun te. <sup>3</sup>Ite che deca ro yahyan deca ro me ne, ama tin te ne, ama yah, adeche coh te. Ate ndoyahn te, ne ama rahn ino ihyan iyehense, ne chinduco ye ite. <sup>4</sup>Ihyan iyehense ne, ndeva ye yavenan ite ndinan me yahn che ndaco te vederihquentiyon yahn te tah ite che tama me. Namin ndeva ye yavenan ite che ndonda tah te vederihquentiyon me, ne rahn ye yahn te:

—Metah nde ama ihyan nduhca te. Nde ama ye hua co ndahco ndiya ye vederihquentiyon yahn te.

<sup>5</sup>Namin ndonda tah te vederihquentiyon che ndonan man te ite man, chihnga cahma te yahn Dendiohs man, ne cahnecon Dendiohs che cahcantiyon te chete che o raco o iyo. <sup>6</sup>Chihnga rahn te yahn Dendiohs man, ndahchenan te vahchetero nan che va ye man, ihyan yahn ye che chenun ye min man. <sup>7</sup>Namin cahnecon ye che cuhma te nduco ihyan yahn ye nde ndahco ndiya te ihyan, ne nuhnde tah te vederihquentiyon che cahcantiyon te nducoyaca ihyan iyehense, queri ama nación man, queri ama ndata yahn ye man, devaco yahn ye man. <sup>8</sup>Nan libro yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs ne, nde ro che metah cuhnde iyehense ne, chenán caca ihyan che chenán cuma che cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro, ne nducoyaca ihyan che hua chenán che duche ye nan libro me ne, ndeva ye yavenan ite min.

<sup>9</sup>Nducoyaca nchuhn, cuendedecadino ndah ne yahn ndudo che cahmá. <sup>10</sup>Cuedevano ne te nducoyaca ihyan che din ye preso ihyan chenahn ne, namin va che co ye preso, ne ihyan che cahno ye ihyan ne, namin nduco vederih min va che coh ye. Chemin che ihyan yahn Dendiohs ne, nahn che cuahtenan cuma ye vedechahtino man, nahn che quendi ye cotahno ye Dihvo vo Jesucristo man.

<sup>11</sup>Chihno min ne, ndihcheró tama ite tan che quenda ro te ndiyahn. Ite min ne, chenán o dihne te che deca ro dihne itecuche lihn deca ro, ne numacuahn vedetan rah ta te.

<sup>12</sup>Quenan cuma te vederihquentiyon yahn ite che chi yah tin me, ne redinahn te yahn te, nde redin te fuerza ihyan iyehñse che ndeva ye yavenan ite min. <sup>13</sup>Redin te vederihno rahte nde redin te che ra yahn che rica nan ro, rendihchero ihyan. <sup>14</sup>Ite ndinan me, ite min che ndoyahn te che ndaca yah tin te nduco espada ne, cah yune te che din ite che tama me vederihno, ne nduco chemin chihncheh te ihyan iyehñse, chinun te ihyan che ntave ye ite ndinan me. <sup>15</sup>Cuahn che a ntave ye ite che ndinan me ne, ndonda tah ite che tama me vederihquentiyon che din te che conun ico man, che co cahma man, ne cahcantiyon te che coh ihyan che hua ndeva ye yavenan.

<sup>16</sup>Chihquentiyon te che ihyan che rinduco ye ite, nde chechaya nde checune, ihyan cuihca man, ihyan chevah man, ihyan che redin ye ntiyon yahn ihyan man, ihyan che redin ye ntiyon yahn man ye man, che conan cade yahn ite ndinan yahn te tah cuaco ye o chata ye. <sup>17-18</sup>Nde ama ihyan hua co cua ye, nde hua co ndihcue ye, ndete che hua quenán cade yahn te ihyan. Cade min ne, número an ciento quenán ino raco an, ne nahn che ndedecadino nchuhn nduco cudado cava che conahn ne deh conahn.

*Ihyan che ama ciento quenán o raco cun mil chahn ne,  
chita ye ama himno ra, ndeva ye yavenan Dendiohs*

**14** <sup>1</sup>Chihno min ne, ndihcheró Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs, nti ye tingüete che duche Sion, ne nduco ye ihyan che ama ciento quenán o raco cun mil chahn che chenán cade chata ye che duche Dihvo vo man, Chido vo Dendiohs man. <sup>2</sup>Chihneván che ri ihyan arpa, ne ama yudo

chenun che ca ñahn ñahn rahco ñan, nduhca che rine dave ñan. <sup>3</sup>Tuhme canan rita ihyan chahn ama himno ra ñan va Dendiohs, min ñan che chenun nduh che cun che decã ro ite decã ro me ñan, nduh che ndico cun indihche chahn ñan. Nde ama ihyan hua co conun ino ye himno min, atenã ihyan che ama ciento quenan o raco cun mil chahn che ndedevahn Dendiohs ihyan van ihyan iyehse. <sup>4</sup>Ihyan che ama ciento quenan o raco cun mil chahn ne, hua chahtenan cuma ye ndahta. A ihyan chahn menã vihca che ndihco vih Dendiohs ihyan cava che din ye ntiyon yahn ye ñan, ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo ñan. Rinduco ye Dihvo vo ñan ntiyon yahn ye adecotino che quechica ye. <sup>5</sup>Ihyan chahn ne, hua nte ye nde ama ndudo cuendo, dave yavenã ye ñan Dendiohs.

### *Ino ángel*

<sup>6</sup>Chihno min ne, ndihcheró ama ángel che quechica ye devã yuhne mendahn ñan ro, nda ye vederihquentiyon che cuahndudo ye Ndudo Ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, cahnevan nducoyaca ihyan iyehse, queri ama nación ñan, ndata yahn ye ñan, devaco yahn ye ñan. <sup>7</sup>Rahn ángel me numa dito ye:

—Cuenevahnecon nchuhn Dendiohs, ihyan min che dendah ye ñan ro ñan, iyehse ñan, nuniyahn ñan, vaco nune ñan. Cuendeva ne yavenã ye, te a ndã ro che techecade ye.

<sup>8</sup>Tuhme quendañ yahn tama ángel, ne rahn ye:

—Ihyan yan Babilonia che ama chi ñan chi chahte ne, a denda ye. Ihyan chahn ne, ndere chahtechica ye, chahtendihco ye nunde, nde tihyon yune ye ihyan numachahte iyehse che dama chi ye nduco ye. Ate ñan ne, a denda ye.

<sup>9</sup>Quendañ yahn tama ángel ñan che chi ino ye, ne ama dito rahn ye:

—Ihyan che ndeva ye yavenã ite tan che ndinã me ñan, che ndeva ye yavenã che ntãve ye che conan menun te ñan, che cuahnecon ye che conan cade yahn te tah ye o chata ye ñan ne, <sup>10</sup>numacuahn vedetan din Dendiohs castigo ihyan, cuahtenun ye van ruchiyahn che riche nduco azufre. Ñan Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino ñan, ñan ángel yahn Dendiohs



man ne, va che co ihyan chahn castigo yah. <sup>11</sup>Cuahn dama cuahtenun ye min van ruchiyahn, chuhrihn ye nde ro nde rahn.

<sup>12</sup>Chemin che ihyan yahn Dendiohs, ihyan chahn che renevahnecun ye vederihquentiyan yahn ye man, riquendi ritahno ye Dihvo vo Jesucristo man ne, nahn che cuahtenan cuma ye vedechahtino.

<sup>13</sup>Tuhme chihneván ama ndudo che chica vahchetero che rahn ri u:

—Codiron tuhca: “Ama ndah ro yahn tenahn che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo cuahn che chahtenan ye iyehmse.” Namin codiron ndudo cuh che rahn Vaco Ndah yahn Dendiohs: “Man ne, cuahte tuhno ye, a quenan nan che din ye ntiyon yahn Dendiohs, chahtenan ye iyehmse. Nducote runecade chahtenan ye min ne, man ne, ama ndah ro yahn ye.”

### ***Nda ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan***

<sup>14</sup>Tuhme ndihcheró ama man cua, ne menan man me ne, va ihyan min che rinduco ye nducoyaca ihyan. Quenun tin ye ama corona diyahnguan, ne nda ye ama hoz che ama can. <sup>15</sup>Ura min chica tama ángel vahchetero nan va Dendiohs, ne numa dito ye rahn ye ri ye ihyan min:

—A nda ro che ndevahn ne ndute ndata che va iyehmse. Cuica ne trigo, cuenedin dama ne, te a va yan.

<sup>16</sup>Tuhme ihyan che va ye nan man me ne, chica ye trigo nduco hoz yahn ye, nedin dama ye.

<sup>17</sup>Chihno min ne, chica tama ángel vahchetero nan va Dendiohs, ne namin nda ye ama hoz che ama can. <sup>18</sup>Tuhme ángel che redin ye cudado yahn nata me ne, chica ye min, ne numa dito ye rahn ye ri ye ángel che nda ye hoz me:

—Cotah hoz yehn, ne cuique ndute yahn dihyo uva che va iyehmse, te a nine.

<sup>19</sup>Dinahñ ángel me, ne chica ye duhndo uva nduco hoz yahn ye, chih ye chete tanque nan che va che cuhno. Checadinó te che cuhno uva chahn ne, conahn nduhca che din Dendiohs castigo yah ihyan nunde. <sup>20</sup>Ndihcheró che chihno uva chahn cuahn chihto yan Jerusalén. Cuahn che ndo ya tanque me ne, deman yun ndiquendah, chetuhn ntahn cuaco chihto tanque

me tenduh ino ciento kilometro, ne che yano ne, rehche ama caballo van yun me rahn nde nan freno yahn te.

*Ndache ángel che chenan cuma ye vederihquentiyon  
che din ye castigo ihyan iyehñse*

**15** <sup>1</sup>Chihno min ne, ndihcheró che chinahn tama vederihno chahte. Chihnde ro ndache ángel che chenan cuma ye vederihquentiyon che din ye castigo ihyan iyehñse. Nduco chemin ne, cuhnonan vedeyah che numacuahn vedetan cah Dendiohs ihyan.

<sup>2</sup>Tuhme ndihcheró nan che deca ro tuyuno deca ro me che chahte nduhca ama vine. Ama diyahn ro nduhca ruchiyahn. Chihto min ne, vatendi ihyan che hua nevahñecun ye ite tan me man, che nentave ihyan yahn te menun te man, che hua cahñecun ye che conan cade yahn te ihyan man. Nda queri ama ye arpa che a necah Dendiohs ihyan, <sup>3</sup>ne rita ye himno che dirun Moisés, ihyan min che din ye ntiyon yahn Dendiohs man, dirun Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs man. Himno me ne, tuhca:

Dihve nuhn Dendiohs, ndih che ama chahte  
vederihquentiyon quenán cuma ne,

¡ama ndahca nducuahn che din ne!

A ndih che rihquentiyon ne nducuahn nación.

¡Ama runecade ne nan vederihquentiyon yahn ne!

<sup>4</sup>Dihve nuhn, nducoyaca ihyan renevahñecun ye ndih,  
rendeva ye yavenan ne.

Atenan ndih che ndah, te ndiyu ihyan nunde ndih.

Ihyan nducuahn nación nda ye nan ne, ndeva ye yavenan  
ne,

te a ndero ndi che ama runecade ne nan vederihquentiyon  
yahn ne.

<sup>5</sup>Chihno min ne, min vahchetero ndihcheró che nane vah tino nan che riya Dendiohs ro menan. <sup>6</sup>Namin ndihcheró che quendañ ndache ángel, nda queri ama ye vederihquentiyon che din ye che chuhrihn ihyan ro che cuhno iyehñse. Chenun ye tino cua che tuno diyahn ro man, chenun ticua ye cinturón diyahnguan man. <sup>7</sup>Tuhme ama cha che deca ro ite deca ro me, cah ama cuh diyahnguan queri ama ye. Nduh che ndache cuh chahn ne, chenun

ama nan nune, ne nduco chemin ne, numacuahn vedetan din Dendiohs castigo ihyan iyehñse. <sup>8</sup>Ura min ama chito yahme nan che quenun Dendiohs, ne nduco chemin chihnde ro che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. Nde ama ihyan hua co nda ye min nde cuihno co ihyan iyehñse castigo yah, din ángel che ndache chahn.

*Ndache ángel nda ye ama cuh queri ama ye*

**16** <sup>1</sup>Tuhme chihneván ndudo che ama yudo chenun vahchetero che rahn ri nduh che ndache ángel chahn: —Cuahn ca ama ca ama nchuhn, ndahco ya ne nune che chenun cuh yahn ne min iyehñse.

<sup>2</sup>Cuahn che cuahn ama ye, ndahco ya ye cuh yahn ye ne, nducoyaca ihyan che chenán cade yahn ite tan me ihyan man, che rendeva ye yavenan che nentave ihyan yahn te menun te man ne, quendañ ama yute che ama yah ihyan.

<sup>3</sup>Cuahn che cuahn tama ángel nan che chi o ye ne, ndahco ya ye cuh yahn ye nan nuniyahn, ne ndaconda yun nduhca yun yahn tenahn, chih nducoyaca nan ite che chenun te.

<sup>4</sup>Cuahn che cuahn tama ángel nan che chi ino ye, ndahco ya ye cuh yahn iyehñse ne, nducuahn ico man, vaco nune man, ndaconda yun. <sup>5</sup>Tuhme ángel che va tah ye vederihquentiyon che din ye cudado nune ne, ndeva ye yavenan Dendiohs, ne chihneván che tuhca rahn ye:

—Dihvé Dendiohs che va ne numacuahn ro, ndiyu ihyan nunde ndih. Redin yahn che din ne castigo ihyan sih tihca, cuh ye yun, <sup>6</sup>te a ihyan sih che chihno ye ihyan yahn ne man, profeta yahn ne man, chihtera ye yun yahn ye.

<sup>7</sup>Namin chihneván tama ndudo che chica nan ta min vahchetero che rahn:

—Dihve nuhn Dendiohs che ama yudo vederihquentiyon che quenán cuma ne, cuaco rahn ye, te numa cuaco techecade ne yahn ihyan sih.

<sup>8</sup>Cuahn tama ángel nan che chi cun ye, ndahco ya ye cuh yahn ye nan yahn che quendihco nan ro, ne quenán cuma yahn me vederihquentiyon che cahcayahn ihyan iyehñse.

<sup>9</sup>Ama chiche nducoyaca ye, ate nde nduco nduh hua nto ino ye nunde yahn ye, nde hua ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che va tah ye vederihquentiyon che din ye castigo ihyan. Tahque ndah ye ne, chihnga rahn ihyan chahn yahn ye.

<sup>10</sup>Cuahn t̄ama ángel n̄an che chi uhn ye, nd̄ahco ya ye cuh yahn ye n̄an che va ite t̄an me rihquentiyon te, ne chi man mumachahte n̄an che rihquentiyon te. Nducoyaca ihyan ne, nde tuno racondi ye, recah dihyon ye chihya ye, te ama retah yah ihyan. <sup>11</sup>Rahva ye yahn Dendiohs yahn che rechuhrihn ye che ra yah ihyan m̄an, che chenan yute ihyan m̄an. Nde tah hua nd̄a yahn ye che nto ino ye nunde yahn ye.

<sup>12</sup>Cuahn t̄ama ángel n̄an che chi an ye, nd̄ahco ya ye cuh yahn ye chete ico chahte che duche Eufrates, ne tihnan ico me, ndo ama yune cava che chuh ama yahn rey che chica ye cuahn n̄an che riquenda yahn. <sup>13</sup>Tuhme ndihcheró ite t̄an che ndinan me m̄an, ite t̄an che quendaḥ van nune m̄an, ite t̄an che quendaḥ ro ndiyahn, che redin ca te che rahndudo te Ndudo yahn Dendiohs m̄an. Chende queri ama ite chahn ne, quendaḥ ama vaco chihnga che deca ro yahva deca ro. <sup>14-16</sup>Vaco chihnga chahn ne, redin vederihno, ne rahn numachahte iyehñse che reneḍin dama nducoyaca rey ama cuan che duche Armegedón che devaco hebreo, cava che cuhma ye ro che techecade Dendiohs, ihyan min che ama chahte vederihquentiyon quenán cuma ye.

Tuhme chihneván ndudo che rahn Dihvo vo Jesucristo tuhca:

—Cuihco nchuhn cudado che cahmá nduco ne. U ne, adenán ndá nduhca che renda sahn duco ura che hua vateyan ihyan. Ama ndah ro yahn nchuhn ndete che vateyan ne ro min m̄an, ndete che dave yavenan ne m̄an.

<sup>17</sup>Cuahn t̄ama ángel n̄an che chi ndache ye, nd̄ahco ya ye cuh yahn ye devan yuhne, ne chihneván ama ndudo che chica vahchetero n̄an va ihyan ndinan me. Ama dito rahn tuhca:

—A chinahn vedeyah che nda nduh che ndache ángel chahn.

<sup>18</sup>Tuhme chiya cuah m̄an, chine dave m̄an, ama yudo chi m̄an, ama nuhn yahn m̄an. Nde tahque ca dito ca nuhn che co cuahn che nuhn ro che vate ihyan iyehñse. <sup>19</sup>Yan che nduhca yan Babilonia che ama chi n̄an chi chahte ne, ndah, chi ino ndi. Namin nducuahñ yan rahte numachahte iyehñse ne, chihno ndora. Tuhme numacuahn vedetan din Dendiohs castigo yah yan min che nduhca Babilonia. <sup>20</sup>Nducuahñ ico rahte che vate iyehñse m̄an, che vate chete nuniyahn m̄an ne, chihno ndora. <sup>21</sup>Namin chera yun van ihyan iyehñse. Ama

rahte, i tenduh o raco kilo queri ama. Tuhme ama chihnga rahn ye yahn Dendiohs yahn castigo yah che chera yun me.

*Tahn che ama ndere quechica me*

**17** <sup>1</sup>Chihno min ne, ndihcheró ama cha ángel che nda ye nduh che ndache cuh chahn, ne rahn ye ri ye u:

—Cochi ndihchero castigo che co tahn che ama ndere quechica me che va te nan nuniyahn. <sup>2</sup>Rey che vate se iyehense ne, ndere chahtenan se nduco te, ne nducoyaca ihyan iyehense ne, quendi ye yune chihnga yahn te.

<sup>3</sup>Tuhme din Vaco Dendiohs che chihnó che quenda ama ángel u ama cuah yahn nan che metah duhva. Min ndihcheró tahn ndere quechica me, quendudo te ama ite tan che cuah te man, che chenan ndudo che chihnga rahn yahn Dendiohs numachahte te man. Chenan ndache tin te man, ndiche dihne te man. <sup>4</sup>Tahn ndere quechica me, quenun te ama tino morado man, cuah man, ne necuco te diyahnguan man, tu diyahn man, perla man. Nda te ama vaso diyahnguan ndito dehtenduh che chihnga, rihco ro nunde yahn te che ndere quechica te. <sup>5</sup>Nan chata te ne, quenun che duche te che nde ama ihyan hua renahn ye, ndirun tuhca: “Yan che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte. Yan che chihnde nducuahn nunde chihnga, quendi yan chenahn.” <sup>6</sup>Checadinó che ndehdame te yun yahn ihyan yahn Dendiohs che cahndudo ye Ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo, ne ama cuahn inó chi yahn chemin. <sup>7</sup>Tuhme rahn ángel me ri ye u:

—Hua cahn ine co. Té che cadine deh conahn yahn tahn min man, ite che quendudo te man, deh conahn yahn ndache tin te man, ndiche dihne te man. <sup>8</sup>Ite min ne, quenun te iyehense ro menan, ne chih te. Ate ntuche te, ne a nun va che ca te nan che quenun chiche te, nda tun te iyehense numanahn che ametah din Dendiohs castigo ite, conun te van ruchiyahn cuahn dama. Nducoyaca ihyan che hua chenan ca te nan lista yahn Dendiohs nde ro che metah cuhnde iyehense ne, ama cahn ino ye che ndaconan ndihchero ye ite, te quenun te iyehense ro menan, ne chih te, ate ndaconan ntuche te.

<sup>9</sup>Codiron chu cava ihyan che ndedecadino ye nduco cudado: Che ndache tin ite min ne, conahn che ndache ico nan che va yan min che quenun che duche chata tahn min. <sup>10</sup>Namin

che ndache tin te ne, conahn che ndache rey. Uhn rey chahn ne, a chih se, t̄ama se n̄an che chi ān se ne, rihquentiyon ca se, ne t̄ama se n̄an che co ndache se ne, metah condā tah se vederihquentiyon. Cuahn che condā tah se vederihquentiyon ne, hua r̄ahn conan se. <sup>11</sup>Me ite t̄an me che chih te, ne ntuche te, ite min che va che co te castigo v̄an ruchiyahn ne, conahn t̄ama rey n̄an che co nine se che cuhnde tah se ntiyon che chahtenan sahn che ndache chahn.

<sup>12</sup>Me che ndiche dihne te ne, conahn che ndiche rey che com̄an cuahte se, cuahtenan cuma se vederihquentiyon āma ura dāma nduco ite t̄an me. <sup>13</sup>Sahn chahn ne, co dāma ndudo yahn se nduco vih, conan se ite t̄an me. <sup>14</sup>Cuahtecuhma se nduco Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhcā āma itecuche lihn che chi te vedino n̄an Dendiohs. Ate ndahco ndiya ye sahn, te ihyan min ne, tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co nducoyāca rey mān, ihyan yudo ihyan rahte mān. Ihyan che nduco ye ihyan ne, a tendahnun Dendiohs ihyan, nedin yahn ye ihyan. Ihyan chahn ne, redinahn ye ndudo yahn ye.

<sup>15</sup>Namin r̄ahn ángel me ri ye u:

—Nuniyahn n̄an che va t̄ahn che ndere quechica me ne, conahn ihyan numachahte iyehense, nducuahn nación mān, ndata yahn ye mān, devāco yahn ye mān. <sup>16</sup>Nduh che ndiche rey che conahn yahn dihne ite t̄an me ne, condinun condināhno se yān min che nduhcā Babilonia, cahnevi se nducuahn dehtenduh che va, cuihno ndahtera se, cahquiyahn se. <sup>17</sup>Tihcā din se, te mān Dendiohs cahma nun ye chete chedave se che dinahn se che nahn ye. Chemin che codama ndudo yahn se nduco vih, conan se ite t̄an me nde che conahn nduhcā che r̄ahn Dendiohs. <sup>18</sup>Ndahta ndere quechica me ne, conahn yān min che nduhcā yān Babilonia che āma chi n̄an chi chahte mān, n̄an che rendāhco ndiya nducoyāca rey yahn numachahte iyehense mān.

### *Chihnonan yahn yān che nduhcā yān Babilonia*

**18** <sup>1</sup>Chihno min ne, ndihcheró t̄ama ángel che numacuahn vederihquentiyon chica ye vahchetero, ne āma quendihco dave numachahte iyehense ura che chiya ye. <sup>2</sup>Āma dito r̄ahn ye tuhcā:

—A chihnonan yahn yān min che nduhcā yān Babilonia che āma chi nān chi chahte. Mān ne, min nedin vāco vāco chihngā mān, rahte yāhda chihngā mān. <sup>3</sup>Tihcā chahno chi, te ihyan yān min ntihyon yune ye ihyan yahn nducuahñ naciōn che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde. Namin nducoyāca rey yahn numachahte iyehñse ne, dāma chi ye nduco ihyan yān min, ne vān nunde yahn ihyan chahn ne, chi cuihca nducoyāca sahn rendihcue.

<sup>4</sup>Tuhme chihnevān tāma ndudo che chica vahchetero che rahñ tuhca:

—Nducoyāca nchuhn ihyan yāhñ, cuendiquendāh ne yān min cāva che hua dāma co ne nduco ihyan yān min mān, cāva che hua nduco ne co ne castigo che co ihyan chahn mān, <sup>5</sup>te ihyan chahn ne, a decuihta nduh ye nunde yahn ye, ne a ndā ro che dín castigo ihyan. <sup>6</sup>Mān ne, va che chuhrihn ye nduhcā che cah rihn ye ihyan chenāhñ, nde condudonān ca chuhrihn ye, nedihve ye nunde yahn ye. Nde tahque chuhrihn mān ye che co che din ye che chuhrihn ihyan chenāhñ. <sup>7</sup>Va che āma chuhrihn ye, co ye castigo yah, yahn che numacuahn vedeyāde chahte ye iyehñse, ne numa ino ye ndere chahtechica ye, chahtendihco ye nunde. Ihyan chahn ne, ndedecadino ye che ametah duhva nduhchan ye. Hua dehva co yahn ye, nde hua vatemān ye, che rahco ye. <sup>8</sup>Chemin che ndo dāma nducuahñ castigo che co ye. Chuhrihn ye mān, ndihche ye cuico mān. Cuihno coh ye, nde cuihno cuco yān vāco ye. Tihcā va che cuahno co ye, te a Dihvo vo Dendiohs che din ye castigo ihyan, ne ihyan min ne, āma chahte vederihquentiyon yahn ye.

<sup>9</sup>Nducoyāca rey yahn numachahte iyehñse che dāma chi ye nduco ihyan chahn, chahtendihco ye nunde ne, ndihchero ye che cuihnonan yahn ihyan chahn, cuihno cuco yān vāco ye, ne āma condāche ye, nde cuaco ye. <sup>10</sup>Nde hua nahn ndedecadino ye yahn castigo me, che vāh ye, ne cahma ye:

—¡āma yah ri nuhn cāva nchuhn! Yān vāco ne che nduhca yān Babilonia, āma chi nān chi chahte ro menān, ate mān ne, āma yune no chihno ndo iya, din Dendiohs castigo.

<sup>11</sup>Namin nducoyāca sahn rendihcue ne, condāche se, nde cuaco se cāva yān min, te ametah ndāca duh che cua dehtenduh yahn se: <sup>12</sup>diyāhnguan mān, diyāhngua mān,

tu diyahn man, perla man, nducuahn nan tino ndah, tino morado man, tino cuah man, nducuahn nan yahn che ndah ran man, yahn ndah man, dehtenduh che ndindah nduco marfil man, cu man, cu cuan man, tu che duche mármol man, <sup>13</sup>canela man, ndute dan man, cuhn man, yunedan che duche mirra man, nunedan man, vino man, aceite man, yune pan man, trigo man, ite dito man, itecuche man, caballo man, carro man, nde ihyan che rendihcue se man. <sup>14</sup>Ndedecadino se: “¡Tiya ihyan che ama chenán cuma vedecuihca me! ¡Tiya ihyan che ama renán ino dehtenduh che ndah me!”

<sup>15</sup>Nducoyaca sahn che chi cuihca se yan min, ndihcue se dehtenduh ne, nde hua nahn ndedecadino se yahn castigo che chi ihyan chahn, che vah se. Ama condache se, nde cuaco se, <sup>16</sup>ne cahma se:

—¡Ama ri ndache nuhn cava yan min! Ro menan me ne, ama chi nan chi chahte, ama chihnde vedecuihca. Nduhca ama ndahta che ama nendeva ca te nduco tino ndah, tino morado man, tino cuah man, che nenecuco te diyahnguan man, tu diyahn man, perla man ne, tihca yan min. <sup>17</sup>Ate man ne, ama yune no chihnonan yahn vedecuihca me.

Nducoyaca sahn ricahca barco man, sahn ndinan yahn se man, ihyan che nda se chede man, nducoyaca sahn chenahn che redin se ntiyon nan nuniyahn man, chan yahn se, <sup>18</sup>ndihchero se ura che riche. Necahco yah se, ne rahn se numa dito se:

—Ro menan me, ¡ama chi nan chi chahte yan cah! ¡Nde ama yan nduhca!

<sup>19</sup>Chih se yune yahn van yudo tin se, raco se man, rah ran se man, ne rahn se numa dito se:

—Ro menan me ne, ¡ama chi nan chi chahte yan cah! Min chi cuihca nducoyaca sahn che va barco yahn se, techecan se dehtenduh nan nuniyahn. Ate man ne, ama yune no chihnonan yahn. ¡Ama yah ri nuhn cava!

<sup>20</sup>Me nchuhn, che chenun ne vahchetero man, nchuhn ihyan apóstol man, nchuhn che rahndudo ne Ndudo yahn Dendiohs man, nchuhn ihyan yahn Dendiohs man, cuahte yeno ne, te techecade Dendiohs yahn ne, din ye castigo ihyan yan min.

<sup>21</sup>Tuhme ama ángel che ama dito ye ne, chetah ye ama tu nduhca ama tu yudo, chihnun ye van nuniyahn, ne rahn ye:



—Tihcā cuahno co yān che nduhcā yān Babilonia che āma chi nān chi chahte, ne ametah ndaconan ndihchero ihyan.

<sup>22</sup>Ametah ndaconan cuahco arpa mān, flauta mān, trompeta mān, yān min. Ametah ndaconan cuahte ihyan redin ntiyon, nde metah ndaconan cuahco molino. <sup>23</sup>Ametah ndaconan co ro yāhn, ametah ndaconan cuahte vihco ihyan che rihnevāco ye. Andahre ro menān me āma chi cuihca sāhn rendihcue yān min mān, andahre āma chihncheh ihyan yān min ihyan naciōn chenāhn, ntihyon yune ye ihyan che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde, ate mān ne, a chihnonan yāhn.

<sup>24</sup>Ihyan yān min ne, ndehdāme ye yun yāhn ihyan che cahndudo ye Ndudo yāhn Dendiohs mān, ihyan yāhn Dendiohs mān, che chih ye yān min, numachahte iyehñse mān.

**19** <sup>1</sup>Chihno min ne, chihnevān che āma dito rāhn āma yāhn ihyan che chenun ye vahchetero:

—Ndeva vo yavenān Dendiohs yuhn vo, te āma chahte vederihquentiyon yāhn ye, ne ndedevahn ye uvo.

<sup>2</sup>Retehecāde ye numa cuāco, ne din ye castigo ihyan yān che nduhcā yān Babilonia che āma chi nān chi chahte. Ihyan chahn ne, retihyon yune ye nducoyāca ihyan iyehñse che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde. Ate mān ne, din Dendiohs castigo ihyan, yāhn che chihno ye ihyan yāhn ye.

<sup>3</sup>Ndaconan rāhn ihyan chahn che chenun ye vahchetero:

—Ndeva vo yavenān Dendiohs, te yān min ne, cuco cuahn dama.

<sup>4</sup>Tuhme nduh che ndico cun indihthe chahn mān, nduh che cun che decā ro ite decā ro me mān, chehntihya ye, ndeva ye yavenān Dendiohs che va ye nān che rihquentiyon ye, ne rāhn ye:

—¡Tihcā co! ¡Ndeva nuhn yavenān ne!

<sup>5</sup>Ura min chihnevān āma ndudo che chica nān va ye, che rāhn tuhca:

—Nducoyāca nchuhn, nde ihyan ndinān mān, nde ihyan chenāhn mān, che renevahñecun ne Dendiohs yuhn vo, redin ne ntiyon yāhn ye ne, cuendeva ne yavenān ye.

***Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva ye ihyan yāhn ye***

<sup>6</sup>Chihno min ne, chihnevān āma ndudo che āma yudo chenun, nduhcā cuahn che āma rahco ico mān, āma rine dāve

man. Ndudo min ne, ndudo yahn ama yahn ihyan che rahn ye tuhca:

—Ndeva vo yavenan Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che ama chahte vederihquentiyon yahn ye, te a canan rihquentiyon ye numacuahn vedeyudo. <sup>7-8</sup>Ndeva vo yavenan ye numacuahn vedeyeno, te Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs ne, a nda ro che ndeva ye ihyan yahn ye. Ihyan chahn ne, anduhneca ama tahn che neneva ca te tino cua che nde tuno diyahn ro, che a va yan te che cahnevaco te. Tihca, te a vate yan ye, chenun ye tino cua cava che ndeva Dihvo vo ihyan. Che chenun ye tino cua ne, conahn che a ihyan yahn Dendiohs ihyan, a dave yavenan ye.

<sup>9</sup>Tuhme rahn angel me ri ye u:

—Codiron tuhca: “Ama ndah ro yahn ihyan che ndeva Dihvo vo Jesucristo ihyan.”

Namin rahn ye ri ye u:

—Nducuahn dehtenduh che rahn ri di ne, a man Dendiohs chihquentiyon ye.

<sup>10</sup>Tuhme chehntihya nan angel me cava che ndeva yavenan ye. Ate rahn ye ri ye u:

—Hua din tihca, te u ne, anduhneca nchuhn che redin ne ntiyon yahn Dendiohs, riquendi ne numa ino ne, ritahno ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. ¡Cuendeva yavenan Dendiohs!

Cuedevano nchuhn te ihyan che rahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu che cuande yahn man ye che rahndudo ye, te a man Dendiohs che rihquentiyon ye ihyan.

### *Ihyan che quendudo ye caballo cua*

<sup>11</sup>Chihno min ne, ndihcheró che quendah vahchetero, ne chihnde ro ama caballo cua. Ihyan che quendudo ye ite ne, duche ye Ihyan Che Redinahn Ye Ndudo Yahn Ye man, Ihyan Che Numa Cuaco Quechica Ye man. Ihyan min ne, retechecade ye numa cuaco, rendahco ndiya ye ihyan che rendihche tan ye Dendiohs. <sup>12</sup>Ndutinan ye ne, ama riya nduhca ruchiyahn. Ama ndeh corona chendudo tin ye, ne chata ye ne, ndirun che duche ye che atenan man ye renahn ye. <sup>13</sup>Quenun ye ama tino che ama chenun yun, ne duche

ye Ndudo yahn Dendiohs. <sup>14</sup>Nda ye ama yahn ángel che cuhma ye. Ihyan chahn ne, chenun ye ama nan tino ndah che cua cuhe, chendudo ye caballo cua. <sup>15</sup>Ihyan ndinan me ne, quetah chende ye ama espada che ama can, ne nduco chemin ne, ndahco ndiya ye ihyan yahn nducuahn nación. Cahcantiyon ye ihyan numacuahn vedeyudo, ne din ye castigo yah ihyan numacuahn vedetan nduhca che nahn Dendiohs, ihyan min che ama chahte vederihquentiyon yahn ye. <sup>16</sup>Nan tino yahn ye man, nan dihma ye man, ndirun tuhca: “Rey che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co nducoyaca rey man, ihyan yudo ihyan rahte man.”

<sup>17</sup>Tuhme ndihcheró ama ángel che nti ye nan quendihco yahn. Ama dito cah ye yahn nducoyaca yahda che reh te yute: —Menchi nchuhn, cuando dama ne, te numacuahn vedeyudo din Dendioh castigo ihyan iyehñse. <sup>18</sup>Cheh ne yute yahn rey man, sahn ndinan man, sahn tan man, caballo man, sahn che chendudo se ite man, sahn cuihca man, sahn chevah man, nde che cahya nde che cune.

<sup>19</sup>Tuhme ndihcheró ite tan che ndinan me. Nduco te nducoyaca rey yahn numachahte iyehñse man, sandado yahn se man, vateyan se cava che cuhma se nduco ihyan ndinan che quendudo ye caballo cua me man, nduco ihyan yahn ye man. <sup>20</sup>Denda ite tan me, ne chi te preso nduco sahn rihñcheh che chinan se ite, din se vederihno numacuahn vederihquentiyon yahn te, chihñcheh se ihyan che cahñecun ye che quenán cade yahn te ihyan man, ndeva ye yavenan che nentave me man. Tuhme chacondahñun ye ite tan me nduco sahn rihñcheh me van ruchiyahn che riche nduco azufre. <sup>21</sup>Me nducoyaca sahn che nduco te ne, chih se nduco espada che quetah chende ihyan ndinan che quendudo caballo me, ne ndo dama nducoyaca yahda chahn, cheh te sahn.

**20** <sup>1</sup>Chihno min ne, ndihcheró ama ángel che chica ye vahchetero, nda ye llave yahn nan che chenán rino tenahn man, ama cadena chahte man. <sup>2-3</sup>Chiquiyahto ye ite tan me, ntihyon chiche ye ite infierno, ne chaconahn ye sello chendevah. Min conun chiche te nde cuihno ama mil nduyo cava che metah cochica te, cahñcheh te ihyan iyehñse. Tuno ro min ne, ndiquendah te, cochica te neve ro. Ité tan me ne, chemin che chundah, sahn min che ndaconda se cu ro menan.

<sup>4</sup>Tuhme ndihcheró ama yahn ihyan che vate ye nan che rihquentiyon ye. Ihyan chahn ne, ndonda tah ye vederihquentiyon çava che techecade ye. Namin ndihcheró ihyan che chihno se ihyan iyehnse, chihca yan se dando ye, yahn che cahdudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man, Ndudo yahn Dendiohs man. Ihyan chahn ne, hua ndeva ye yavenan ite che nentave me, nde hua cahnecun ye che quenacade yahn ite che ndinan me ihyan. Namin ndihcheró che ntuche ye, ne chinan ye Dihvo vo Jesucristo, chihquentiyon ye chete che ama mil nduyo. <sup>5</sup>A ihyan chahn che ntuche ye menan vihca. Me tenahn chenahn ne, hua ntuche ye ro min, te nde chihno nduh che ama mil nduyo. <sup>6</sup>¡Ama ndah ro yahn ihyan chahn che ntuche ye nda ro min! ¡A yahn Dendiohs ihyan! Ametah che co ye castigo che co ihyan nunde. Co ye nduhca chidocuyan yahn Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, çahcantiyon ye nduco Dihvo vo chete che ama mil nduyo.

<sup>7</sup>Chihno nduh che ama mil nduyo ne, ntate sahn chundah, <sup>8</sup>ne quechica se iyehnse, chihncheh se ihyan yahn nducuahn nación. Ama nan ye ne, Gog, ne tama nan ye ne, Magog, ne nedin dama se ihyan, çava che cuhma ye. Ama yahn ye nduhca che ndeh yahndute che va chihto nuniyahn, <sup>9</sup>chica ye numachahte iyehnse, teche ndive ye nan vate ihyan yahn Dendiohs, yan che yah ino ye. Ate din Dendiohs che chera yahn che chica nan ro, ne chihno chiche ye. <sup>10</sup>Me sahn chundah me che chihncheh se ihyan iyehnse ne, chacondahnun Dendiohs sahn van ruchiyahn che riche nduco azufre, nan che chacondahnun ye ite tan me nduco sahn rihncheh che rinan se ite. Min va che chuhrihn se nde ro nde rahn numacuahn ro.

### ***Techecade Dendiohs yahn ihyan nunde***

<sup>11</sup>Tuhme ndihcheró Dendiohs che va ye nan che retechecade ye. Ama yudo vederihquentiyon quenacuma ye man, numacuaco retechecade ye man. Numacuahn vederihquentiyon yahn ye ndahco ndiya ye nducuahn vederihquentiyon che va vahchetero man, iyehnse man. <sup>12</sup>Namin ndihcheró nducoyaca tenahn, ihyan yudo ihyan rahte man, ihyan chenahn man, vatendi ye nan ye. Tuhme nahne ye nducuahn libro nan

che chenan caca nducuahn che nedin ihyan. Namin nahne ye tama libro nan che chenan caca nducoyaca ihyan che va che cuahtenan ye vahchetero. Ura min techecade ye yahn tenahn chahn anduhneva che chenan caca yahn ye. <sup>13</sup>Min nduco nducoyaca nducondi tenahn, nde ihyan che chih ye van nuniyahn. Chica ye nan che chahtenan rino ye, ndo dama ye min. <sup>14-15</sup>Chihno techecade ye ne, decuihno ye nan che chahtenan rino tenahn man, vederih man, chehnevi ye vederihquentiyon yahn. Me nducoyaca nducondi ihyan che hua chenan caca ye nan libro che va che cuahtenan ye vahchetero ne, dechuh ye ihyan van ruchiyahn nan che co ye castigo cuahn dama.

*Nedin ra Dendiohs vahchetero man, iyehmse man*

**21** <sup>1</sup>Chihno min ne, ndihcheró vahchetero man, iyehmse man, che a nedin ra Dendiohs. Vahchetero man, iyehmse man, che va ro menan me ne, ametah, nde nuniyahn ametah. <sup>2</sup>U Juan ne, ndihcheró yan ra che namin duche Jerusalén, yan yahn Dendiohs, che chica vahchetero nan Dendiohs, cochahn cuahn iyehmse. Ama ndahca ro nduhca che ro ama tahn rihnevaco che neneva ca te. <sup>3</sup>Namin chihneván ama ndudo che chica vahchetero. Ama dito rahn tuhca:

—Condihche, man ne, nduco man Dendiohs ihyan iyehmse, nedin yahn ye ihyan, ne ihyan chahn ne, nevahnecun ye ihyan. <sup>4</sup>Dendiohs din ye che ametah vederih nan ihyan chahn man, ametah co ran man, ametah cuaco ye man, ametah chuhrihn ye man. Nducuahn vedeyah che chuh ye ro menan ne, a chihno.

<sup>5</sup>Tuhme Dendiohs, ihyan min che va ye rihquentiyon ye ne, rahn ye:

—Condihche, u ne, nedin rá nducuahn dehtenduh che va. Namin rahn ye ri ye u:

—Codiron ndudo che chihneven, te cuaco, ne redin yahn che cohahtino ihyan.

<sup>6-7</sup>Rahn ye tama yune ri ye u:

—Nducuahn ndudo che chihcocadé ne, a chinahn. U ne, vá numacuahn ro. U dendáh nducuahn che va. Hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yahn. Ihyan che renda yahn ye che nevahnecun ye u, ne hua ndacadama ye u che Dendiohs

yahn ye ne, numacuahn vedeyeno ndevá ihyan, nedin dayá ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Chemin ne, anduhnecā ama vedecuihcā cava ye. <sup>8</sup>Me ihyan che hua rihquino ye cotahno ye u man, ihyan che hua richahtino ye u man, ihyan che chihngā ihyan ye man, ihyan rihno ihyan man, ihyan che ndere rahtechica ye nduco ihyan che hua nihnevacō nduco ye man, ihyan che redin cuah ye man, ihyan che rendeva ye yavenan dehtenduh che redendah man ihyan, redin ye dendiohs yahn ye man, ihyan rihnceh man, nducoyacā ihyan chahn ne, va che co ye castigo cuahn dama, cuahtenun ye van ruchiyahn che riche nduco azufre.

### *Yan Jerusalén ra*

<sup>9</sup>Tuhme ndihcheró ama cha ángel che ndache chahn che nda ye nduh che ndache cuh che chenun vedeyah cava ihyan iyehñse nan che cuihnonan yahn, ne rahn ye ri ye u:

—Cochi ndihchero ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhcā ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs.

<sup>10</sup>Tuhme din Vaco Dendiohs che chihnō che quenda ángel me u ama tin ico yaco. Min nahme ye u yan yahn Dendiohs che ama yudo, yan min che duche Jerusalén che chica vahchetero nan Dendiohs. <sup>11</sup>Ama diyahn ro, rihco ro vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nduhcā che ro tu yuhno che duche jaspe tihcā ro. <sup>12</sup>Ntahn cuaco yan me ne, ndahto ama chete yaco che chenandichio chendevah yahn, ne quenan ama ángel queri ama chendevah chahn, redin ye cudado. Queri ama chendevah chahn ne, quenandichio queri ama ndata yahn ihyan nación yahn Israel. <sup>13</sup>Nduh che cun lado chete me ne, chenandichio queri ama lado. <sup>14</sup>Name yahn chete me ne, ndavih nduco ndichio tu rahte, ne nan queri ama tu chahn ne, quenandichio queri ama ihyan apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo.

<sup>15</sup>Ángel me ne, nda ye ama cade diyahnguan cava che decade ye yan me, chete yahn man, chendevah yahn man. <sup>16</sup>Yan me ne, dama no nduh che cun lado, o mil quenandichio queri ama lado. Che chahno ama lado ne, ti va che yaco. <sup>17</sup>Chete me ne, ri ino raco ndiche cun metro che yaco.

<sup>18</sup>Chete me ne, ndahto nduco tu che duche jaspe. Viyan me ne, deman diyahnguan, nde tuno diyahn ro nduhca tu yuhno. <sup>19</sup>Nduh che ndichio tu rahte che ndi name yahn chete me ne, nenecuco nduco nducuahn nan tu diyahn. Ama ne, nenecuco nduco jaspe; tama ne, nduco zafiro; tama ne, nduco ágata; tama ne, nduco esmeralda; <sup>20</sup>tama ne, nduco ónice; tama ne, nduco cornalina; tama ne, nduco crisólito; tama ne, nduco berilo; tama ne, nduco topacio; tama ne, nduco crisoprasa; tama ne, nduco jacinto; tama ne, nduco amatista. <sup>21</sup>Nduh che ndichio chendevah chahn ne, ndindah nduco perla; queri ama ne, ndindah nduco ama perla. Yune viyan me ne, deman diyahnguan, nde tuno diyahn ro nduhca tu yuhno.

<sup>22</sup>Metah nde ama yaco viyan me, te Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye ne, quenun ye min. Namin min quenun Dihvo vo Jesucristo.

<sup>23</sup>Yan me ne, hua rendotenan yahn man, iyo man, cava che cuhnde ro dave, te nduco vederihquentiyon yahn Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, quendihco dave numachahte.

<sup>24</sup>Quendihco dave numachahte, ne ihyan yahn nducuahn nación che ndevahn ye ne, chenun ye min, nde rey che ama yudo vederihquentiyon chahtenan cuma ye, nduco ye, chenun ye min. <sup>25</sup>Yan min ne, hua nda ro che co man, ne chendevah yahn ne, chendah cuahn dama. <sup>26</sup>Ihyan yahn nducuahn nación che ama chahte vederihquentiyon chahtenan cuma ne, nduco ye, chenun ye min. <sup>27</sup>Ate nde ama nan dehtenduh che chihnga hua co conda min, nde hua co conda nde ama ihyan nunde, ihyan che chihnga redin ye man, ihyan rihncneh man. Ihyan che ndedevahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan chahn che chenah caca ye nan libro che cuahtenan ye vahchetero ne, atenah ihyan chahn che chenun ye min.

**22** <sup>1</sup>Tuhme ángel me ne, nahme ye u ama ico che deman nune dave che redin che rahtenun ico ihyan.

Riquendah nan va Dendiohs nduco Dihvo vo Jesucristo, <sup>2</sup>rechuh mendahn yune viyan. Nduh che o lado chihto ico me ne, vatendi yahn che redin che rahtenun ico ihyan. Nduh iyo nduh iyo ri ndute yahn, ne yata yahn ne, richihve cava che co ico ihyan nducuahn nación. <sup>3</sup>Viyan me ne, metah nde ama nan dehtenduh che chihnga che chihco cade Dendiohs che va che conda. Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, min

cuahte ye çahcantiyon ye, ne ndeva ihyan yahn ye yavenan ye. <sup>4</sup>Cuahtenan ihyan chahn nan Dendiohs, ne conan che duche ye chata queri ama ihyan chahn. <sup>5</sup>Min ne, ametah nda ro che co man; ametah ndotenan ihyan yahn che quendihco nan ro man, linterna man, te man Dihvo vo Dendiohs din ye che condihco dave. Ihyan chahn ne, çahcantiyon ye cuahn dama.

***A nun ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo***

<sup>6</sup>Tuhme rahn ángel me ri ye u:

—Cuaco nducuahn che ndihchero man, chihneven man, ne redin yahn che cochahtino ihyan. Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che reça ye ndudo yahn ye che rahndudo ihyan ne, a man ye dechuh ye ángel yahn ye, çah ye, checadino ihyan yahn ye yahn dehtenduh che a nun va che conahn.

<sup>7</sup>Rahn Dihvo vo Jesucristo tuhça: “¡A nun va che ndaconan chí! ¡Ndah ro yahn ihyan che tumacah ye yahn ndudo yahn Dendiohs che va che diron!”

<sup>8</sup>U Juan, chihneván man, ndihcheró man, dehtenduh chetuhchan. Chihno min ne, chehntihyá nan ángel, nahn ndevá yavenan ye. <sup>9</sup>Ate rahn ye ri ye u:

—Hua ndeva yavenán, te u ne, atenan redín ntiyon yahn Dendiohs nduhça di man, nduhça ihyan chenahn che rahndudo ye ndudo yahn ye man, nduhça nducoyaca ihyan che tumacah ye yahn ndudo che va che diron man. Dendiohs, ihyan min cuendeva yavenan ye.

<sup>10</sup>Namin rahn ángel me ri ye u:

—Hua çahcondeh nde ama nan dehtenduh. Codiron nducuahn, te a nun va che conahn. <sup>11</sup>Numanahn min ne, dehve din yahn che quendi ihyan nunde yune yahn ye. Ate ihyan yahn Dendiohs ne, quendi ye din ye che ndah, hua çahcoman ye che ritahno ye ihyan. <sup>12</sup>Rahn Dihvo vo Jesucristo tuhça: “¡A nun va che ndaconán chí! Ndahco menún yahn queri ama ihyan tuno ca ntiyon che nedin ye. <sup>13</sup>U che vá numacuahn ro. U dendáh nducuahn che va. Hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yahn.”

<sup>14</sup>¡Ama ndah ro ihyan che ndaca ye vederenchahco çava nunde yahn ye!, te nduco tihça ne, co cuahtenan ye yan me man, cheh ye ndute yahn yahn che redin che rahtenun ico



ihyan mañ. <sup>15</sup>Ate ihyan che hua ritahno ye mañ, ihyan che redin cuah ye mañ, ihyan che ndere rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye mañ, ihyan che rihno vih ye mañ, ihyan che rendeva ye yavenan dehtenduh che redendah ihyan che redin ye dendiohs yahn ye mañ, ihyan rihncheh mañ, nde ama ihyan chahn hua co condá ye viyañ me.

<sup>16</sup>Namin rañn Dihvo vo:

—U Jesucristo, dechúh ángel yáhn, cañ ye ndudo chetuhchan, checadino ihyan yáhn nducuahn yaco. A u che tahque chahte vederihquentiyon yáhn vañ nducoyaca ihyan, ndata yahn David. U ne, anduhneca yuhdo chahte che riquendañ vatiyañ.

<sup>17</sup>Nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs mañ, ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo mañ, ihyan che cahnevan ye ndudo chetuhchan mañ, che ndaconan chi tun Dihvo vo.

Me ihyan che nahn cuahtenan ye vahchetero ne, atenan che nevahneacun ye Dihvo vo Jesucristo conahn nduco ye.

<sup>18</sup>Nducoyaca nchuhn che cahnevan ne ndudo yahn Dendiohs che ndirun nañ libro cuh ne, u reté cudado nchuhn: Ndete che va duh ihyan che tihdenan ye nañ ndudo che ndirun ne, tahque chahte castigo va che co ye, tihdenan Dendiohs castigo che a chenacaca nañ libro cuh. <sup>19</sup>Ndete che va duh ihyan che cahnevi ye nañ ndudo che ndirun ne, cahnevi Dendiohs che duche ye nañ libro che cuahtenan ye vahchetero, ne hua co condá ye min, nde hua conahn nduco ye dehtenduh che ndah che ndirun yahn nañ libro cuh.

<sup>20</sup>U che te cuandé nchuhn yahn dehtenduh chetuhchan ne, rañn rí nchuhn:

—A nun ndaconan chí.

Dihve nuhn Jesucristo, ¡tihca co! ¡Cochi tun ne!

<sup>21</sup>Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nducoyaca nchuhn, din ye che ndah nduco ne. Tihca co.